

Riksdagens protokoll

2006/07:72

Måndagen den 12 mars

Kl. 14.00 – 16.14

Protokoll
2006/07:72

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 26–28 februari samt för den 1 och 2 mars.

2 § Ledighet

Tredje vice talmannen meddelade att *Marie Engström* (v) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 12 mars–11 april.

Kammaren biföll denna ansökan.

Tredje vice talmannen anmälde att *Anne-Marie Wallouch* (v) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för Marie Engström.

3 § Meddelande om information från regeringen

Tredje vice talmannen meddelade att *tisdagen den 13 mars kl. 13.30* skulle statsminister Fredrik Reinfeldt (m) lämna information om Europeiska rådets möte den 8 och 9 mars.

Meddelandet hade delats ut till kammarens ledamöter.

4 § Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 15 mars kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Näringsminister Maud Olofsson (c), statsrådet Mats Odell (kd), justitieminister Beatrice Ask (m), statsrådet Maria Larsson (kd) och statsrådet Jan Björklund (fp).

5 § Meddelande om frågestunder våren 2007

Tredje vice talmannen meddelade att ett meddelande om vårens frågestunder hade delats ut till kammarens ledamöter.

6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:355

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:355 Regeringens linje i fråga om folkrätten
av Urban Ahlin (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 16 april 2007.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor samt tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 februari 2007

Utrikesdepartementet

Carl Bildt

Interpellation 2006/07:356

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:356 Regeringens linje i fråga om Darfur
av Urban Ahlin (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 16 april 2007.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor samt tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 februari 2007

Utrikesdepartementet

Carl Bildt

Interpellation 2006/07:357

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:357 Avtal om plusjobben
av Eva Olofsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 mars 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 28 februari 2007

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Helena Larsson

Tf. expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:367

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:367 Kriget i Irak
av Luciano Astudillo (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 16 april 2007.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor samt tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 1 mars 2007

Utrikesdepartementet

Carl Bildt

Prot. 2006/07:72

12 mars

Interpellation 2006/07:372

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:372 Arbetstillfällen till Kristinehamn

av Berit Högman (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 mars 2007.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 5 mars 2007

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2006/07:373

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:373 Naturturism

av Berit Högman (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 mars 2007.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 5 mars 2007

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2006/07:374

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:374 Ett rikt kulturutbud i hela landet

av Ibrahim Baylan (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 26 mars 2007.

Skälet till dröjsmålet är stor arbetsbörda.

Stockholm den 5 mars 2007

Kulturdepartementet

Lena Adelsohn Liljeroth

7 § Svar på interpellation 2006/07:359 om Europaparlamentets rapport om CIA-operationer

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Alice Åström har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta mot bakgrund av de krav som ställs i en rapport från Europaparlamentet rörande bland annat CIA-operationer i Europa, extraordinära överlämnanden, olaglig internering och systematisk tortyr. Hon har också frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta i EU:s ministerråd efter Europaparlamentets rapport.

Sveriges uppfattning är att kampen mot den internationella terrorismen måste bedrivas med full respekt för mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Utomrättsliga överlämnanden, tortyr eller annan förnedrande behandling är inte acceptabelt.

Den nyligen presenterade rapporten från Europaparlamentet innehåller en lång rad rekommendationer. Jag kan inte kommentera dem alla. Men jag kan konstatera att vi från svensk sida inte varit överksamma i de aktuella frågorna.

På den nationella nivån kan nämnas att Luftfartsverket och Luftfartsstyrelsen haft i uppdrag att utreda de närmare förhållandena kring flygningar med USA-registrerade luftfartyg till och från svenska flygplatser. I sin redovisning konstaterar Luftfartsstyrelsen att det inte framkommit något som kan anses tyda på att några av de undersökta flygningarna har anknytning till CIA.

Sverige har under flera år i diskussioner med USA påpekat hur viktigt det är att åtgärder i kampen mot terrorism är förenliga med gällande folkrätt. Vintern 2005 fördes en intensiv bilateral dialog om påstådda mellanlandningar i Sverige av amerikanska CIA-flygplan. Sverige har framfört oro över påstådda övergrepp och gjort klart att svenskt territorium inte får användas för flygningar som strider mot internationell rätt. Sverige har också vid upprepade tillfällen framfört till USA att kampen mot terrorism måste bedrivas med full respekt för folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Regeringen avser att fortsätta diskutera de här frågorna med USA.

Det tyska ordförandeskapet i EU har kommenterat rapporten inför Europaparlamentet och i det sammanhanget framhållit betydelsen av att grundläggande rättigheter respekteras i arbetet med att bekämpa terrorism. Detta är också något som såväl EU:s utrikesministrar som generalsekreteraren Javier Solana och andra har påtalat i olika sammanhang, inte minst i samtal med amerikanska företrädare. Dialogen mellan EU och USA och andra berörda kommer självklart att fortsätta i olika sammanhang.

När det gäller många av de enskilda frågor som tas upp i rapporten saknar EU i stor utsträckning kompetens att agera. Det gäller till exempel frågan om uppsikt över och insyn i underrättelseverksamhet. Ansvaret ligger hos de enskilda medlemsstaterna.

Detta ansvar axlar vi från svensk sida bäst genom att fortsätta arbeta för att vår grundsyn i kampen mot terrorism ska få största möjliga genomslag i allt internationellt samarbete. Vi ska fortsätta understryka att det bara är med medel som hör hemma i ett öppet, demokratiskt och rättssäkert samhälle som hoten på ett legitimt sätt kan bekämpas.

Fru talman! Jag ska börja med att tacka justitieministern för svaret. Men det finns fortfarande många frågetecken även efter justitieministerns svar.

I den här rapporten från EU-parlamentet kunde man konstatera att en mängd CIA-operationer har genomförts inom EU för att försätta muslimska människor i fångenskap och förhör under tortyr. Man räknar med att det har varit ungefär 1 245 CIA-flygningar mellan 2001 och 2005 över europeiskt luftrum. Utöver detta har det varit ett antal ospecificerade militära flygningar som man också misstänker kan ha en koppling till just de här fängslandena.

Man ser att det här har varit en stor aktion och att det också har varit ett arbetssätt som man från USA har använt sig av i kampen mot terrorism. EU-parlamentet kunde i sitt arbete med att fram rapporten konstatera att inte alla länder har varit särskilt samarbetsvilliga. Alla har inte lämnat uppgifter till det utskott i EU-parlamentet som har tagit fram rapporten.

Det har också visat sig – det står klart och tydligt i rapporten – att man även från EU-institutionerna i flera fall har nekat att lämna ut material som har rört bland annat möten med USA i kampen mot terrorism, med hänvisning till utrikessekretessen och att det här handlar om ett tredjeland, vilket har gjort att rapporten inte heller har kunnat bli fullständig.

Därför är min fråga ändå till justitieministern: Vilka åtgärder tänker justitieministern vidta i EU-sammanhang för att se till att man från alla EU-länder har samma respekt för rättssäkerhet, har samma respekt för mänskliga rättigheter som Sverige som driver i de här frågorna? Där har Sverige en betydelse i EU-sammanhang.

Sedan har jag också en konkret fråga till justitieministern när det gäller Sveriges inblandning i rapporten. Det gäller framför allt avvisningen av de två egyptierna, som är det ärende som man lyfter fram i rapporten. Det finns fortfarande ett område som inte har utretts tillräckligt och där man inte har vidtagit tillräckliga åtgärder. Det är det faktum som även justitieombudsmannen Mats Melin skriver i sin rapport, att det var en påtaglig undfallenhet inför de amerikanska tjänstemännen. Man förlorade kontrollen över verkställigheten. Det resulterade i att Mehdi Ghezali och Mohammed Alzery fick utstå övergrepp inklusive misshandel och förnedring redan på flygplatsen omedelbart innan de fördes till Kairo.

Vilka åtgärder är man beredd att vidta från svensk sida för att de män som begick de här brotten och övergreppen, som är straffbara enligt svensk lagstiftning, ställs inför rätta i Sverige? En av de punkter som EU-parlamentet tar upp i sin rapport är vikten av att varje enskilt land noga utreder de övergrepp som har skett och att man också vidtar rättsliga åtgärder mot dem som begått övergreppen. Det är ett av de få sätt vi har att visa att vi upprätthåller mänskliga rättigheter och rättssäkerhet och att vi inte accepterar övergrepp på medborgare, oavsett om de begås av andra länders säkerhetstjänst eller av Sveriges egen säkerhetstjänst.

Min fråga till justitieministern är: Vilka åtgärder tänker man vidta i Sverige på grund av dessa övergrepp?

Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! De här frågorna är naturligtvis väldigt komplicerade. Vad ska vi göra åt de EU-länder som inte är tillräckligt engagerade eller lyhörda?

Sverige har en lång tradition, som vi fortsätter att fullfölja, där vi i alla ärenden försöker framhålla de grundläggande värderingar som svensk lagstiftning bygger på. Det kommer vi att fortsätta göra. Särskilt viktigt är det naturligtvis i den rad av frågor som rör terroristbekämpningen. Det finns ibland en känsla av att man kanske är beredd att använda vilka verktyg som helst, och jag känner ett stort ansvar för att försöka lyfta fram rättssäkerhetsgarantier och den typen av frågor i alla de sammanhangen. Jag har svårt att komma på något enskilt initiativ som jag tänker ta.

Rapporten från Europaparlamentet är oerhört central. Vi har gått igenom den främst för att se vilka hemläxor vi behöver göra från den svenska regeringens sida. Det är naturligtvis också intressant att se vad som påpekas rörande andra länder. Men jag tror att det viktiga är att man gör sin egen läxa.

För svenskt vidkommande har kritiken framför allt gällt egyptierärendet. Alice Åström frågar mig vad vi ska göra för att lagföra de utländska tjänstemän som var här och misskötte sig. Enligt min uppfattning ligger huvudansvaret naturligtvis på den förra regeringen, som fattade beslut om utvisningen mycket snabbt utifrån diplomatiska garantier som flera rapportörer och andra har påpekat knappast kan vara giltiga. Vi i alliansregeringen har i alla fall försökt ställa till rätta en del av hantlingsordningen.

Jag är inte säker på att det finns så särskilt mycket att göra för att lagföra amerikanska underrättelseofficerare som har agerat. Det kritiken har gällt är att svensk polis och andra måste ha bättre regler och bättre rutiner för hur man hanterar den här typen av insatser. Där vet jag att det redan har skett förändringar under den förra regeringen som har stramat upp detta, så risken för att det ska hända igen är väl inte så stor.

Vad vi kan göra nu är att försöka rätta till det som går att rätta till men framför allt att lära inför framtiden, och det är det vi har försökt att göra. Det är viktigt att man har tydliga rutiner vid den här typen av samarbeten eller när man tar hjälp av andra länder, vilket enligt min uppfattning inte ska ske annat än i undantagsfall. Men huvudproblemet här var att man agerade utan de garantier som kan behövas för att säkra att vi inte utvisar personer till länder där människor riskerar att utsättas för tortyr eller annan behandling som vi inte kan acceptera.

Som sagt är rapporten något som vi tar till oss. Vi kommer säkert att få debattera den i EU-sammanhang. Och jag kan försäkra Alice Åström att vi från regeringens sida naturligtvis kommer att lyfta fram de här frågorna i alla de ärenden som kan uppkomma och där det är relevant. Det är viktigt att man går igenom den här typen av rapport punkt för punkt, för det är ju hela poängen med en sådan.

Anf. 4 ALICE ÅSTRÖM (v):

Fru talman! Jag tycker att det är glädjande att justitieministern poängterar vikten av rapporten och att man noga kommer att gå igenom den, för där finns en mängd punkter som är oerhört centrala.

Jag vill ändå lyfta fram en fråga som jag tyckte att justitieministern undvek lite grann. Vi kan diskutera den förra regeringens ansvar för utvisningen och de diplomatiska garantierna. Jag är glad över att vi är överens om att vi från svensk sida aldrig kan acceptera att vi utvisar människor till tortyr och att det inte ska ske igen. Men faktum kvarstår att vi har en rapport från vår chefsjustitieombudsman som pekar på att det begicks brott på svensk mark av utländska tjänstemän. Att sedan svensk polis dessutom var passiv och inte ingrep när brotten begicks gör saken ännu sorgligare. Att inte våga lagföra tjänstemän från andra säkerhetstjänster vore ett stort misstag. Det finns länder i EU, bland annat Italien, där åklagare har varit inkopplade och där man faktiskt vill väcka åtal mot CIA-tjänstemän som har utfört olagligheter på italiensk mark. Det vore bra principiellt om justitieministern kunde säga att vi är beredda att lagföra brott som begås i Sverige, oavsett vem det är som begår det, och att här behöver det göras mer.

Fru talman! Jag skulle vilja lyfta fram ytterligare en punkt som väcker allvarliga frågor och som vi säkert får anledning att återkomma till framöver. Den 6 september 2006 bekräftade George Bush att landets underrättelsetjänst CIA bedrev ett hemligt interneringsprogram utanför landets gränser. Han sade också att information av stort värde, som inhämtats genom programmet för extraordinära överlämnanden och hemliga interneringar, hade vidarebefordrats till andra länder och att programmet skulle fortsätta. Man säger i rapporten: Detta utgör ett starkt indicium för att vissa europeiska länder har, medvetet eller inte, mottagit upplysningar som erhållits genom tortyr, genom extraordinära överlämnanden och genom hemliga interneringar.

Hur tänker justitieministern se till att vi inte har en svensk underrättelsetjänst som baserar sina antaganden på information som har tillkommit på det här sättet och som vi så starkt tar avstånd från? Vilka garantier kan vi här i Sveriges riksdag ge för att Säpo inte agerar på information som kommer från USA och som bygger på detta? Jag ser det som en stor risk att vi, så länge USA inte håller sig inom ramarna för mänskliga rättigheter och rättssäkerhet, blir delaktiga i en kamp mot terrorism som pågår med medel som vi finner vara alldeles oacceptabla. Det är en av de viktiga punkter som man tar upp i rapporten. Även om jag inser att justitieministern på den här korta tiden inte kan ge ett fullödigt svar, skulle det vara intressant om justitieministern lite kort kunde beröra hur man tänker handskas med den här frågan, för samarbetet med USA blir i det här fallet ett väldigt svårt samarbete att ha.

Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Först egyptierärendet och den rapport som vi har fått från chefs-JO om att det begicks brott på svensk mark. Problemet i det här sammanhanget är att den förra regeringen hade bett om amerikansk hjälp. Det blir lite märkligt att i efterhand kritisera. Jag känner inte till detaljerna och har inte fått information om hur resonemangen fördes, men i någon mening får ändå den förra regeringen också ta sitt ansvar.

Att försöka lagföra utländska underrättelseofficerare som vi antagligen inte känner till namnen på och som var maskerade kan vara nog så besvärligt. Däremot är det alldeles uppenbart av de uppföljningar och rapporter som har kommit att Sverige och andra är mycket kritiska till

vad som har hänt. Det vore väl konstigt om inte också amerikanerna hade tagit till sig den informationen. Jag tycker att brott ska lagföras, men jag tror att det finns en del svårigheter att göra det i det här ärendet.

Den förra regeringen bad förhållandevis snabbt om amerikansk hjälp. Och det är lite tveksamt att börja försöka lagföra tjänstemän från ett annat land när det har visat sig att våra egna tjänstemän inte riktigt levde upp till de önskemål man kan ha. Vi får nog ta på oss ansvaret för att Sverige hanterade en utvisning på ett sätt som inte kan accepteras och som bryter mot viktiga regelverk.

Den andra frågan som Alice Åström tar upp gäller det medgivande som president Bush gjorde när han i september 2006 berättade att USA bedrev ett särskilt program för misstänkta högnivåterrorister. Hur ska vi säkra att svensk underrättelseverksamhet inte tar information som har kommit till genom att andra verktyg än de accepterade har använts?

Det är svårt när det gäller information inom underrättelseverksamheten att alltid ha klart för sig var den enskilda informationen kommer från och hur den har tagits fram. Däremot måste man generellt vara tydlig med vad som accepteras och inte accepteras.

När det gäller programmet, som president Bush har nämnt att man har arbetat med och arbetar med, har det starkt kritiserats av såväl EU som Europarådet. Det är den vägen vi måste gå och peka på det orimliga och oacceptabla i den här typen av hantering. Det är nog lättare än att i detalj försöka försäkra sig om att vi inte har någon information som har kommit bakvägen.

Regeringens ambition när det gäller Säpos arbete och den här typen av sekret information handlar dels om höga krav på kvalitet och kvalitetssäkring i det arbetet, dels om att ha rättssäkerhetsgarantier för de hemliga tvångsmedel som finns och som vi förfogar över. I övrigt måste vi ta EU-vägen och gå via Europarådet och annat, precis som vi gör i det här fallet. Det är den riktiga vägen att gå.

Anf. 6 ALICE ÅSTRÖM (v):

Fru talman! Till sist vill jag ta upp två saker:

Jag inser problematiken med och det orimliga i att kunna bedöma underrättelseinformation som man får och hur den har kommit fram.

Att vi inom både EU och Sverige säger att vi vill ingå ett närmare samarbete med och förstärka banden till USA och ha ett starkare samarbete när det gäller terroristbekämpning – som man även säger inom EU – samtidigt som vi säger att vi är oerhört kritiska till hur de bedriver terroristbekämpningen och att de inte upprätthåller rättssäkerhetskraven och fortsätter med programmen med hemliga interneringar och fängslägre i Guantánamo spelar i grund och botten ingen roll för USA. Det blir en dubbelmoral där vi säger att vi upprätthåller de fina standarderna men gärna har ett samarbete med dem som inte upprätthåller samma standard och så kritiserar vi dem för det men utbyter ändå underrättelse trots att vi egentligen inte vill ha underrättelse som har kommit till på det sättet. Detta är en djup konflikt.

Jag vet, fru talman, att Beatrice Ask och jag inte har samma utgångspunkt när det gäller ett närmande till USA och huruvida denna kritik kommer att få dem att ändra sig. Jag ser snarare att så länge de kan ha det

samarbete som de trots kritiken ändå har kommit ingen förändring att åstadkommas.

Den sista saken, och där hoppas jag att vi kan gå framåt, är att EU-parlamentet uppmanar Europas länder att kompensera de oskyldiga offren för extraordinära överlämnanden och säkerställa att de snabbt och effektivt får tillgång till kompensation.

Prot. 2006/07:72
12 mars

*Svar på
interpellationer*

Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Först vill jag bara påpeka att när det gäller egyptierärendet som vi har varit inne på har svensk åklagare granskat både de svenska tjänstemännens och befälhavarens agerande och inte funnit anledning att väcka åtal. Den frågan har delvis varit granskad, vilket jag inte nämnde tidigare.

Att vi söker ett nära samarbete med USA i denna typ av frågor skulle enligt Alice Åström vara märkligt eftersom det då skulle innebära att vi sitter på två sitsar. Det är problemet i alla lägen. Allt som USA gör handlar inte om agerande som ifrågasätts utifrån principiella grunder. Vi har ett stort behov av den bredd och den kompetens som amerikanerna har i många frågor, och det är viktigt med ett nära samarbete.

Min erfarenhet är att det enda sättet att påverka en part som man tycker agerar fel i något avseende är att samarbeta. Det är först genom att skapa ett förtroendefullt samarbete och vara en pålitlig part som man faktiskt kan bidra till att väcka förståelse för den kritik som vi har på viktiga punkter när det gäller USA:s agerande i terroristbekämpningen.

Det handlar om att arbeta vidare via EU, och i Europasammanhang i övrigt, genom att rikta kritik och framföra synpunkter. Men Sverige måste också kunna vara en engagerad samarbetspartner som både är bra att samarbeta med och kan säga sanningar. Så har Sverige agerat tidigare och trots vår litenhet har vi rönt viss respekt för den hållningen, och den tror jag att vi ska fortsätta med. Att bara lämna samarbetet innebär att vi varken får den information som vi behöver eller påverkansmöjligheter.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellationerna 2006/07:360 och 363 om utandningskontroller av bilförare i Stockholms län

Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Börje Vestlund har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att polisen i Stockholm ska genomföra lika många utandningsprov som man tidigare beslutat om. Thomas Bodström har frågat mig vad jag avser att göra för att polisen i Stockholm ska fortsätta att alkoholtesta bilförare i lika stor utsträckning som tidigare. Jag har valt att besvara interpellationerna i ett sammanhang eftersom de hör samman.

Antalet dödade och svårt skadade i trafiken måste minska. Det är inte acceptabelt i ett modernt samhälle att vägtrafiken tar så många liv som den gör. Riksdagen har satt som mål att antalet som dödas i trafiken ska halveras till utgången av 2007, jämfört med hur det var för tio år sedan.

För att höja trafiksäkerheten måste alla bidra. Vi bygger vägarna så att risken för allvarliga olyckor minskar, vi använder fasta kameror för att minska medelhastigheten och bilarna görs säkrare. När det gäller trafikanternas beteende är rätt hastighet, nykterhet och användning av skyddsutrustning viktiga faktorer.

Regeringen anser att kampen mot rattfylleri är en betydelsefull del i arbetet med att uppnå den av riksdagen antagna nollvisionen för trafiksäkerhetsarbetet.

Att polisen bidrar är självklart. Ett av de viktigaste instrumenten är alkoholutandningsproverna. Jag har med tillfredsställelse noterat hur de har ökat på senare år: från drygt 1,1 miljon 2001 till 2,3 miljoner 2006. Alla inser att den satsningen innebär att olyckorna minskar och att fler av dem som kör bil trots att de har alkoholproblem fångas upp av samhället.

Polisens arbete med trafiksäkerhet styrs i dag av en strategi som har tagits fram av Rikspolisstyrelsen. Med utgångspunkt i den strategin formulerar polisorganisationen målen för antalet alkoholutandningsprov.

Det är naturligt och viktigt att man inom polisen diskuterar de mål och strategier som sätts upp inom olika områden.

Anf. 9 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret, även om jag inte kan säga att jag är nöjd med det svar som statsrådet har gett. Detta måste väl ändå vara en av de tunnaste soppor som justitieministern har kokat ihop.

Något svar på min fråga har jag inte fått. Interpellationssvaret berör inte ens situationen i Stockholms län utan redovisar de principer som redan fastställdes under föregående mandatperiod under rikspolischefen.

Jag känner till den och den målsättning som rikspolischefen har lagt fast. Min fråga gällde vad som sker i Stockholms län där den moderatledda styrelsen har fattat beslut om att inte följa rikspolischefens målsättning om att öka antalet prov, utan tvärtom dra ned på dem.

Att justitieministern i sitt svar säger att hon ställer sig bakom rikspolischefen är bra. Min fråga var: Vad ska justitieministern göra med sina trilskande partivänner i Stockholm?

Fru talman! Låt mig ge en bakgrundsbild av situationen i trafiken. Föregående år dödade enligt Vägverkets preliminära bedömningar 440 personer i trafiken. Exakt statistik kommer i slutet av denna månad. Den är då också uppdelad på län. Man beräknar att 150 av dessa dödsfall direkt orsakat av alkohol.

Trafiksäkerhet har vi ju varit väldigt duktiga på i Sverige under många år, förmodligen sedan justitieministerns och min barndom. Vi har ökat säkerheten för människor genom bland annat bilbälten, bilbälteslagar, antisladdsystem, säkrare byggda bilar och bra förarutbildning, inte minst när det gäller iskörning.

Det har dock funnits två problem som har varit oerhört oroande. Det ena är de höga hastigheterna, och det andra är alkoholen.

Automatisk hastighetskontroll, det vill säga övervakningskameror, har visserligen fått ned hastigheterna väsentligt. Enbart genom att sänka hastigheterna och få bort alkohol och droger från trafiken kommer delmålet 2009 om max 270 dödade i trafiken att kunna uppnås enligt Väg- och transportinstitutet.

Jag instämmer i den text som statsrådet anför om att regeringen anser att kampen mot rattfylleri är en betydelsefull del av arbetet med att uppnå den av riksdagen antagna nollvisionen för trafiksäkerhetsarbetet. Det är jättebra.

Problemet är att vi har få medel. Vi har vår stora diskussion om alkohol. Vi har haft diskussionen om hur man ska göra bland annat när det gäller yrkesförare. Problemet är att vi till syvende och sist måste se till att det är människor som kontrollerar nykterheten i trafiken.

Vi har ännu inte fått något svar från justitieministern på vad hon tänker göra åt sina partivänner i Stockholm som uppenbarligen inte tycker att detta är en bra princip. Man vill dra ned på utandningskontroller och arbeta med så kallat traditionellt viktigt polisarbete.

Låt mig till slut påpeka att det är genom utandningskontrollerna och kontrollen av trafiken som man upptäcker mycket annan brottslighet, till exempel tjuvgods och innehav av narkotika och man hittar efterlysta personer.

Anf. 10 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet. Jag är faktiskt ganska nöjd med svaret. Det visar vad vi har gjort de senaste åren. Det tycker jag att statsrådet ska ha en eloge för.

Jag tvivlar inte på att Beatrice Ask tycker att det är en viktig fråga. Jag tror inte att det råder några större skiljaktigheter när det gäller den här saken. Men det är ett problem när polisstyrelsens ordförande i Stockholms län säger att det måste jämföras med den enorma arbetsinsats som detta kräver.

I Stockholms län har proverna femdubblats under den här perioden, från ungefär 80 000 till 400 000 varje år. Om det ska minska i Stockholm kommer det att minska ganska markant i landet totalt eftersom Stockholms län omfattar så många medborgare. Då måste man agera. Då måste man se till att det inte blir den utveckling som man säger från polisstyrelsen i Stockholm. Därför förväntar jag mig att Beatrice Ask tar tag i detta och ser till att man får samma utveckling som vi hade under den socialdemokratiska regeringen och att den utomordentligt dåliga idé som kommer från moderat håll i Stockholms län bara blir en dålig idé och inte verklighet.

Det är en mycket enkel sak för en justitieminister att se till att polisstyrelserna följer RPS och regeringens mål. Det kan man göra på flera sätt. Det som inte får hända är att man bara lägger ifrån sig ansvaret och säger att det här får Stockholms län göra, vi tar inte ansvaret. Det är att svika dem som mejas ned av rattfulla människor.

Det har gjorts en undersökning där man jämför hur många liv man räddar i förhållande till antalet utandningsprov. Ungefär tre till fyra liv kan räddas på 100 000 utandningsprov. Statens institut för kommunikationsanalys har gjort den undersökningen. Man behöver ju inte fundera särskilt länge för att förstå att om man minskar antalet utandningsprov kommer naturligtvis det motsatta att inträffa. Det är det som inte får hända.

Min fråga till Beatrice Ask är: Vad ska du göra för att se till att detta inte blir verklighet och att man talar samma språk oavsett om man är justitieminister eller polisstyrelsens ordförande i Stockholms län? Det får

inte vara någon tvekan om att Sverige även i fortsättningen ska vara ett land som inte accepterar rattfulla. Man får inte heller på något sätt nedprioritera det genom att säga att det inte finns tillräckliga resurser.

Min fråga är: Hur ska Beatrice Ask se till att polisstyrelsens ordförande i Stockholms län kommer på andra tankar?

Anf. 11 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Börje Vestlunds interpellation bygger på medieuppgifter. Det är alldeles korrekt.

Jag kan konstatera att den verksamhetsplan som polismyndigheten i Stockholm har innebär att man lever upp till det mål som är satt av Rikspolisstyrelsen. Det innebär att man ska öka antalet utandningsprov ganska mycket. Det är en strategi som ligger.

Som båda interpellanterna naturligtvis känner till har polisstyrelserna i uppdrag att se till att verksamheten ligger i linje med de beslut som regering och riksdag har fattat. Det är en av deras uppgifter.

Nollvisionen är något som riksdagen har satt upp. Rikspolisstyrelsen har utifrån det försökt fördela antalet utandningsprov över myndigheterna. Hur den fördelningen ser ut kan man naturligtvis alltid diskutera. Den strategin måste Rikspolisstyrelsen ansvara för. Det är ingen tvekan om vilka besked man har gett. Det framgår också att man lever upp till dem och jobbar med dem från Stockholmsmyndigheten även om man inte heller under Thomas Bodströms tid som justitieminister klarade av att leverera fullt ut.

Jag har själv varit engagerad i Stockholms city när det gäller polisfrågorna, inte minst arbetet mot rattonykterhet och rattfylla. En viktig sak i Stockholm har varit att inte bara räkna antalet prov utan också förbättra kvaliteten när det gäller i vilka sammanhang man arbetar för att så strategiskt som möjligt nå riktigt goda resultat.

Enligt de redovisningar som jag har tagit del av arbetar man mycket målmedvetet och kvalitativt med de här frågorna. Jag har inte uppfattat att man från Stockholm har någon annan ambition i dag. Däremot är det uppenbart att man diskuterar målen, och Stockholms polisstyrelse är inte den enda myndighet där det diskuteras.

Jag har inte uppfattat att det finns olika uppfattningar när det gäller att vi måste öka trafiksäkerheten och att alkohol i trafiken är något som vi måste bekämpa med alla medel.

Vad ska ministern göra för att arbeta vidare med de här frågorna och se till att alla omfattas?

Jag kommer naturligtvis att fortsätta att föra fram de krav som gör att Rikspolisstyrelsen har satt väldigt tuffa mål för verksamheten och jag kommer att följa upp resultaten. Det har skett en mycket positiv ökning av trafiksäkerhetsarbetet under senare år. Jag skäms inte alls för att påpeka att mycket av det också gjordes under den förra regeringens tid. Det är viktigt.

Jag tror att detta är någonting som man måste arbeta med hela tiden.

Vi hade presidierna för samtliga polisstyrelser med på en konferens i förra veckan i regeringens regi. Då gick vi igenom mål och riktlinjer från staten till polismyndigheterna och till polisstyrelserna. Det fanns en stor entusiasm utifrån de olika lokala förutsättningarna att göra ett bra jobb. Såvitt jag uppfattade det kände man från samtliga polisstyrelser ett stort

engagemang i fråga om att försöka hitta lösningar för att leva upp till de höga krav också när det gäller trafiksäkerhetsarbetet som vi ställer från regering och riksdag.

Jag är därför inte bekymrad över detta. Däremot tänker jag inte, och det är lite grann därför som svaret ser ut som det gör, ägna mig åt att i riksdagen kommentera enskilda ledamöter som inte själva kan ta till orda i denna kammare.

Anf. 12 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Det är riktigt att en del av det som jag har skrivit i interpellationen grundar sig på tidningsuppgifter. Jag har senare haft kontakt med mina partikamrater i polisstyrelsen i Stockholm men också med polismyndigheten själv. Och deras syn är att detta är någonting som läggs fast av Rikspolisstyrelsen och att styrelsen egentligen inte kan ändra på detta över huvud taget. Det är så att säga den version som polismyndigheten själv har.

Men det intressanta i detta, vilket jag tycker är oerhört glädjande, är att vi är överens om just denna ökning. Jag tror inte att vi ska säga att bara den gamla regeringen utan många regeringar bakåt i tiden har arbetat på ett mycket positivt sätt med trafiksäkerheten. Ett litet aber i detta sammanhang har varit hastigheterna och nykterheten. Där har vi inte kommit särskilt långt. Där har vi stått kvar och stampat år ut och år in, och vi har lagt våra pannor i djupa veck egentligen oaktat vilken färg som det har varit på regeringen. Där har vi haft ungefär samma ambitioner.

Det är i och för sig bara en konsekvens. Man blir upprörd när man läser denna typ av uppgifter i medierna om just detta som har varit vår gemensamma stolthet, det som vi har kunnat säga står för vår nation. Vi har kunnat säga: Titta på vår stora och starka bilindustri som har haft världens säkraste bilar. För ett par år sedan såg jag att våra bilar inte var säkrast längre utan att det fanns ett märke som var lite bättre än de svenska. Men i huvudsak intar vi en tätposition i dessa sammanhang.

Det är då som man kan fundera över om det håller på att bli en uppluckring i detta sammanhang, i fråga om ståndpunkterna och den ganska hårda attityd som vi har haft när det har handlat om denna fråga men också när det har handlat om andra värderingsfrågor och om hur samhället ska se ut. Håller det på att bli en uppluckring i detta sammanhang på grund av att man får en ny polisstyrelse i Stockholm? Då blir jag verkligen oroad. Vi som beslutsfattare och lagstiftare måste slå vakt om detta. Detta är någonting oerhört viktigt.

Jag får nöja mig med detta svar just nu, att man kommer att fortsätta att arbeta med detta och följa detta. De två miljoner utandningskontrollerna under nästa år ska vara ett faktum. Men jag kommer i fortsättningen också att titta på hur det kommer att se ut i Stockholms län och om man verkligen kommer att göra på detta sätt. Och, som sagt var, detta är viktigt.

Jag läste en annan uppgift häromdagen – jag har uppenbarligen läst väldigt många tidningar – om att just kriminella är de som är mest vårdslösa i trafiken. Det var ingen nyhet. Men det har också kartlagts nu av Rikspolisstyrelsen som har konstaterat att det är väldigt många som kör för fort, kör slarvigt och framför allt kör onyktra. Problemet är att de

kanske inte ens alltid har körkort, vilket är ett problem i sig. Denna grupp måste också fångas upp. Och det görs ofta genom att polisen också använder sig av utandningskontroller ute i trafikarbetet.

Anf. 13 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Beatrice Ask, problemet är inte din attityd. Jag tror faktiskt att vi har samma attityd här. Problemet är att en person som heter Kristina Alvendal har en helt annan attityd till alkohol. Det har även Stockholmsmoderaterna över huvud taget. Det såg vi också förra veckan när det handlade om att man plötsligt skulle servera alkohol dygnet runt.

Det är inte fråga om att kommentera personers uppgifter, utan detta är någonting som speglar den attityd som finns. Och man har alltså uttryckligen sagt att detta måste jämföras med den enorma arbetsinsatsen. Jag kan faktiskt förstå dem som säger att vi ska arbeta mer strategiskt och att vi ska arbeta på ett annat sätt. Det kan man ha olika uppfattningar om, men då har man i alla fall en hög ambition.

Men om man börjar tala om att detta ska jämföras med denna enorma arbetsinsats, särskilt med tanke på de stora resurstillskott som polisen har fått under flera år och som de fortsätter att få under de kommande åren, så är det inte acceptabelt. Då är det inte fråga om att kommentera någonting här, utan då är det fråga om att se till att denna Kristina Alvendal omedelbart får samma inställning som regeringen, för annars kommer vi i en situation där Kristina Alvendal och Beatrice Ask har olika uppfattningar, och det är helt oacceptabelt. Det går inte. Då kan man inte luta sig tillbaka och inte göra någonting och säga att hon får ha sin uppfattning och att hon ska följa RPS, som hon uppenbarligen inte gör. Det är det som är ditt ansvar, att se till att dessa personer har samma inställning som regeringen, som den tidigare regeringen har haft, och som RPS har. Då får man inte agera på det sätt som har gjorts här från Kristina Alvendal. Och om man gör det ändå, så måste en justitieminister agera. Man får inte så att säga gömma sig bakom andra hela tiden. Det är många gånger obekvämt, och man är tvungen att ta itu med detta. Och det är trots allt inte så svårt. Det är faktiskt regeringen som ska styra myndigheterna, och myndigheterna ska se till att detta verkställs. Och om man får sådana här problem – och det får man; det vet jag – måste man lösa dem. Men man kan inte luta sig tillbaka och säga att man inte kan göra någonting. Här förväntar jag mig någonting.

Jag frågar igen: Vad ska Beatrice Ask göra så att ordföranden i polisstyrelsen i Stockholm, Kristina Alvendal, går på samma linje som regeringen, RPS och riksdagens sju partier?

Anf. 14 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Man kan ju höja rösten. Jag konstaterade tidigare att den verksamhetsplan som gäller i Stockholmsmyndigheten ligger i linje med Rikspolisstyrelsens mål. Om sedan några människor debatterar saker så må det faktiskt vara hänt. Jag är alldeles övertygad om att polisen i Stockholmsmyndigheten kommer att arbeta utifrån sin verksamhetsplan, och den är också fastlagd och beslutad av polisstyrelsen. Det är väldigt märkligt om det ska vara ett bekymmer.

Sedan är det precis som Börje Vestlund säger, vilket jag är glad över att han tar upp, nämligen att dessa utandningsprov ger ett stort mervärde

och att de grovt kriminella blir rätt ansatta när man arbetar medvetet med denna typ av arbetsuppgifter inom polisen.

Det finns något slags mytbildning hos allmänheten ibland om att utandningsprov mest är till för att böka med folk i gemen. Men det är faktiskt så, vilket Stockholmspolisen har utvecklat ganska väl, att rätt hantemat på rätt ställe är denna typ av trafikkontroller väldigt effektiv när det gäller att få tag på grovt kriminella och organiserad brottslighet.

När man tittar på resultaten av denna typ av insatser brukar det handla om att man får tag på en del personer som man har letat efter länge, att man hittar vapen och att man hittar en mängd andra saker och får väldigt mycket gjort. Trafikpolisens arbete är därför betydelsefullt i mer än ett avseende. Jag tycker att man ska fortsätta att arbeta på detta kvalitativa sätt. Men det står inte i strid med att man ska fullfölja den höga ambition som Rikspolisstyrelsen har satt för myndigheterna utifrån vad regering och riksdag har ansett.

En sak som regeringen faktiskt gör för att försäkra sig om att myndigheterna också genomför detta är att tillföra polisen rätt ansenliga resurser. Det kommer att finnas fler människor i yttre tjänst som kan utföra denna typ av arbetsuppgifter. Man ska inte underskatta att detta har betydelse. Jag vet själv att vi under flera år i Stockholm har fått arbeta projektinriktat, alltså ryckt folk från närpolisarbete och från alla möjliga och omöjliga håll för att göra riktade insatser mot onykterhet i trafiken. Det är inte fel att man får pröva på trafiksäkerhetsarbete från olika håll. Men trafikpoliserna och de som sysslar med detta i hög utsträckning har varit för få för att de ska klara av det hela.

Där tycker jag ändå att regeringen gör ett häv när vi nu tillför ytterligare resurser, för det ger både Stockholmsmyndigheten och andra myndigheter bättre förutsättningar att nå resultat och att nå de höga målen.

Jag är ganska lugn nu när det gäller att Stockholm på sitt vis kommer att bidra till att höja trafiksäkerheten och arbeta utifrån de här målsättningarna. Men jag hoppas att man också diskuterar de olika mål som finns från Rikspolisstyrelsen.

Som rikspolischefen påpekade när vi hade seminariet med polisstyrelserna är detta med att formulera mål och att utvärdera mål inte alltid helt enkelt. Därför behövs det en dialog och en debatt. Det vore väl märkligt om vi från riksdagen varje gång skulle rycka ut och tro att verksamhetsplaner och viktiga beslut som vi tagit i denna kammare kullkastas.

Anf. 15 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag undrar vad justitieministern i egenskap av gruppleddare för Moderaterna förra perioden hade sagt om någon enskild socialdemokratisk socialnämndsordförande hade gått ut och sagt att man skulle släppa knarket lite friare. Jag tror att det hade blivit en väldig debatt här i kammaren i det sammanhanget.

Det är väl precis samma sak här. Kammaren har en gemensam värdering – så har det varit i årtal – om just detta med rattonykterhet. Men här har vi en representant för ett parti som går ut och tar debatt om någonting som ligger så bergfast att vi inte ens har en debatt om det i denna kammare. Vi tycker ju att det här är mycket viktiga saker som det svenska

Prot. 2006/07:72

12 mars

Svar på
interpellationer

folket och vi som ombud för svenska folket tillsammans är beredda att stå för.

Jag var närvarande på Tylösandsseminariet – det årliga seminarium i Tylösand som anordnas just om trafiksäkerhet. Rikspolischefen berättade då om det här. Det gällde egentligen två saker: dels att utandningsproven skulle utökas, dels att varje polis i framtiden skulle syssla med just utandningskontroller därför att man inte kunde tro att man skulle komma till rätta med de här problemen om en närpolis var tvungen att ta in en person för blodprov eller utandningskontroll på en polisstation. Den här utrustningen skulle i stället finnas i varje polisbil. För detta var det stående ovationer.

Just av den anledningen är det oerhört viktigt att justitieministern i varje fall tar avstånd från vad Kristina Alvendal har kläckt ur sig. Det kan vara av dumhet, i affekt eller vad som helst, men det har refererats i tidningarna. Hon har skrivit ett pressmeddelande om detta. Därför tycker jag, fru talman, att det här är väldigt viktigt.

Anf. 16 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det är, som sagt, inte attityder och inställning som jag kritiserar hos Beatrice Ask, utan det gäller just passiviteten på det här området och på en del andra områden.

Det är riktigt att verksamhetsplanen togs. Men i och med att polisstyrelsens ordförande, som är partikamrat till Beatrice Ask, uttalat sig på nämnda sätt finns det förstås en väldigt stor oro för hur det ska bli under de kommande åren.

Det är faktiskt ditt ansvar att se till att hon anpassar sig efter regeringens och efter den tidigare regeringens och Rikspolisstyrelsens mål. Det går inte att säga att man känner sig helt lugn när man hör sådana här uttalanden. Då avslöjas en passivitet som inte får förekomma.

Jag utgår från att du omedelbart tar tag i den här situationen. Börje Vestlund jämförde med hur det skulle ha varit om någon förra året hade uttalat sig om friare narkotika. Jag kan försäkra att det också då hade blivit ett väldigt liv om ett motsvarande uttalande gjordes från en polisstyrelseordförande. Jag kan också försäkra att den dåvarande regeringen hade sett till att polisstyrelserna även i fortsättningen arbetade för de gemensamma mål som finns här.

Återigen: Det vi förväntar oss är att dessa idéer inte blir annat just dåliga idéer. Jag känner mig inte lugn när jag hör uttalanden från Moderaterna i Stockholm när det gäller alkohol i allmänhet och rattfylleri i synnerhet och när man klagat över att det här blir en för stor arbetsbörda.

Det måste få kosta stora arbetsinsatser. Vi vet ju att 150 personer varje år dör på grund av att människor kör berusade i trafiken. Då måste det få kosta. Den prioriteringen måste finnas hos varje polisstyrelse i Sverige. Finns inte den prioriteringen är det regeringen och ytterst justitieministern som är ansvariga för att man arbetar på det sätt som regering och riksdag har bestämt. Tack så mycket för den här debatten!

Anf. 17 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Också jag ska tacka för debatten och framför allt för interpellationerna som jag tycker att det är viktigt att lyfta fram. Dock vill jag säga att det inte handlar om passivitet.

Jag kan konstatera att polisstyrelsen i Stockholm har en verksamhetsplan där ett viktigt lokalt mål är att leva upp till de krav som Rikspolisstyrelsen har ställt vad gäller utandningsprov.

Jag har fått en interpellation där man refererar medieuppgifter om vad en enskild ledamot och ordförande i sagda styrelse har sagt och tyckt. Då kan jag säga så här: Den före justitieministern tycker att det är märkligt att jag inte går ut och tar den i örat som sagt någonting som anses vara felaktigt. Men som justitieminister har jag också ett ansvar för yttrandefriheten. Den fria debatten är rätt central.

Jag kan konstatera att polisstyrelsen inte har gjort fel i sak. Om de sedan tycker någonting får vi ta den diskussionen. Jag har varit mycket tydlig i mitt svar och i den här debatten om att jag anser att de här frågorna är centrala, om varför de är centrala och om varför den målsättning som finns vad gäller trafiksäkerhetsarbetet är viktig utifrån trafiksäkerhetens perspektiv men också av andra skäl när det gäller brottsbekämpning. Jag tycker att jag har varit ganska tydlig och tänker fortsätta att vara det i de här debatterna.

Men det finns, som sagt, anledning att följa upp de här frågorna och se hur arbetet fortskrider. Jag tror att de extraresurser som alliansregeringen har tillfört verksamheten också kan bidra till att vi får ett ännu intensivare trafiksäkerhetsarbete från polisens sida.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2006/07:FPM50 Meddelande om den inre marknaden för el och gas
KOM(2006)841 till näringsutskottet

10 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2006/07:57 till näringsutskottet

Motioner
2006/07:Fö1 till försvarsutskottet
2006/07:Sf5–Sf8 till socialförsäkringsutskottet

Prot. 2006/07:72
12 mars

*Svar på
interpellationer*

Anmälades
Proposition
2006/07:63 En Anpassad försvarsunderrättelseverksamhet

Anf. 18 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Den här propositionen är nog en av de största, mest omfattande och viktiga propositioner som på flera flera år lagts på riksdagens bord. Därför är det ytterst beklagligt att Centerpartiet och Kristdemokraterna inte har någon representant i den här debatten. Men med tanke på den inställning de tidigare haft till liknande lagförslag är det kanske mer mänskligt att förstå att man inte gärna kan utsätta sig för en diskussion här i kammaren med den inställning man nu har till det nuvarande FRA. Detta är ju så oerhört mycket mer omfattande än de saker som man tidigare har sagt nej till.

Det här handlar om två saker.

För det första handlar det om huruvida FRA ska utvidgas till att kunna avlyssna även i kabel, inte bara – som i dag – i luften. Detta kommer att innebära en mycket mycket mer omfattande verksamhet än tidigare.

För det andra handlar det om huruvida försvaret ska få en helt annan roll än tidigare i brottsbekämpning. Det är någonting som kan sägas ha smugits med i den här propositionen. Det borde förstås ha varit två helt olika propositioner.

Det är väldigt viktigt att skilja de här sakerna åt. Jag börjar med den del som handlar om avlyssning.

Vi socialdemokrater anser att FRA måste få finnas. I Sverige liksom i andra länder har de en viktig uppgift. Vi anser också att man när man går över från luft till kabel måste se till att det här blir reglerat. Vi anser alltså att det finns ett behov av det. Så är det med alla lagar som handlar om att polis, åklagare och, i det här fallet, försvaret ska få en roll i brottsbekämpningen som påverkar människors integritet och rättssäkerhet. Först måste man ställa frågan: Finns det ett behov av det? Sedan kommer frågan: Finns det rätt avvägning, och finns det rätt rättssäkerhet?

När det gäller behovet anser vi att det är rimligt att FRA ska få möjlighet att avlyssna i kabel, för annars har vi inget FRA om ett antal år.

Går man sedan över på avvägningen kan man konstatera att med andra lagförslag – som telefonavlyssning och buggning – pekas vid telefonavlyssning *en* person ut medan det här handlar om 100 000 telefonsamtal. När man talar om avvägningen för till exempel buggning gör man väldigt specifika undantag, nämligen för läkare, advokater och psykologer. I detta förslag finns det inga sådana garantier. Det finns inga sådana undantag, utan det kommer att avlyssnas rakt av.

När man sedan går över till rättssäkerheten kan man konstatera att i de lagförslag som har genomförts och som nu är på väg att genomföras handlar det om att domstolar beslutar om telefonavlyssning och kommer att besluta om buggning.

Här är det *inte* någon domstolsprövning när det gäller FRA. En nämnd från försvaret ska besluta om detta i förväg. Det kommer att omfatta väldigt många människor, och i förslaget finns det inga sådana undantag som jag räknade upp. Vi anser alltså att det brister både när det gäller avvägning och när det gäller rättssäkerhet.

Den andra delen, som handlar om försvarets roll i brottsbekämpningen, har presenterats på ett mycket märkligt sätt av försvarsminister Mikael Odenberg. Det är väl ingen skillnad, säger han. Det tror jag är en väldigt dålig utgångspunkt. Det står nämligen så uttryckligen på s. 47 i propositionen. Där står det just att i och med att Försvarets underrättelseverksamhets mandat utvidgas till att omfatta fler hotbilder än de som finns i dag kommer det i större utsträckning också att vara så att underrättelseverksamheten kommer att beröra de brottsbekämpande myndigheterna. Det står uttryckligen så, och ändå står försvarsministern och säger att det inte blir någon skillnad. Och så talar han om ett antal brott – terrorism eller närliggande. Men det är inte heller bara det som det är fråga om, utan det står om helt vanliga brott i propositionen. Jag tror att det är på s. 33 som det står om internationella vapenbrott, människohandel och så vidare. Det är alltså i vanlig brottsbekämpning som försvaret kommer att få en helt annan roll i framtiden.

Det är inte heller så som Mikael Odenberg säger, att detta bara gäller utländska förhållanden. Det ser man också i propositionen. Jag tror att det är på s. 43 som det uttryckligen står att representanter också kan avlyssnas om de finns i landet. Då har vi en situation där det inte alls bara är fråga om internationell brottslighet och att det är personer utifrån som ska avlyssnas, utan det är representanter i Sverige som ska avlyssnas. Det står i försvarsministerns egen proposition! Det är ett stort problem när man säger en sak och gör någonting annat och det faktiskt står uttryckligen i propositionen.

Vi kommer i vår diskussion i fortsättningen att utgå från propositionen och inte från vad försvarsminister Mikael Odenberg har försökt – och till och med lyckats – lura i en del borgerliga riksdagsledamöter som säger att Lagrådet inte har stoppat detta. Det är väl ingenting som Lagrådet har med att göra om vi ska ha försvaret eller polisen i olika situationer – det är inte deras uppgift! Då kan man inte argumentera på det sättet. Men mig lurar han i alla fall inte, för jag har läst propositionen. Där finns uttryckligen en väldigt tydlig förskjutning från hur det har varit tidigare. Vi kan inte ha det på det sättet om vi inte har ett ordentligt underlag, en ordentlig utredning och en ordentlig analys av hur långt detta arbete ska gå.

Det går inte att börja med att lagstifta! Vi måste se behovet och se på vilket sätt vi i så fall vill förändra om vi över huvud taget vill förändra detta.

Detta gör, fru talman, att både jag och Ulrica Messing från försvarsutskottet nu har analyserat denna proposition och kommer att råda den socialdemokratiska riksdagsgruppen att säga nej till propositionen. På grund av de regler som finns i riksdagen kommer inte denna proposition att gå igenom.

Det är alltså inte för att vi inte anser att det behövs en förändring som vi gör detta, utan det gör vi för att det förslag som nu finns inte håller måttet när det gäller avvägning och rättssäkerhet och därför att man försöker få en militarisering av brottsbekämpningen utan att det finns något som helst underlag för det. Vi kommer att återkomma närmare med en precisering inför att vi drar detta för riksdagsgruppen.

Jag vill understryka att vi från Socialdemokraterna inte formellt har tagit ställning, men när det nu hålls en riksdagsdebatt här tycker jag att det vore fel att inte redogöra för Ulrica Messings och min inställning. Vårt svar till riksdagsgruppen kommer att vara att vi rekommenderar den socialdemokratiska riksdagsgruppen att säga nej till den proposition som nu finns. Den håller inte måttet. Vi kan inte utsätta svenska medborgare för det som detta innebär.

Vi ska ha en hearing här om åtta dagar. Då kommer vi att bjuda in FRA, Must och många andra myndigheter så att vi kan diskutera detta lagförslag på ett konstruktivt sätt. Sedan kommer vi att återkomma med de förändringar som kan behöva göras. Vi ska återkomma med ett förslag som upprätthåller den rättssäkerhet som krävs och också har rätt balans och den avvägning som behövs. Vi ska se till att det är rätt avvägning i det kommande lagförslaget.

Anf. 19 KARIN ENSTRÖM (m):

Fru talman! Inledningsvis vill jag påminna alla som debatterar och som lyssnar här i dag att detta är en bordlägningsdebatt och inte en ärendedebatt. Det betyder att försvarsutskottet och andra berörda utskott inte har inlett sin behandling av ärendet. Jag tror att det är olyckligt att redan nu – som Thomas Bodström har gjort här i dag – föregripa resultatet av den utskottsbehandling som väntar. Jag och regeringen hoppas på en bred uppslutning kring propositionen både i utskottet och sedermera här i kammaren. Det är en lite ovanlig och annorlunda ordning att redan i en bordlägningsdebatt vara så tydlig som Thomas Bodström är. Vi får väl se var vi hamnar, fru talman.

För att få lite perspektiv på denna fråga skulle jag vilja börja med att prata om behovet. Varför behöver vi försvarsunderrättelseverksamhet över huvud taget?

Jag vill börja med grunden, som är Sveriges säkerhetspolitik. Den syftar till att bevara vårt lands fred och självständighet, att bidra till stabilitet och säkerhet i vårt närområde samt att stärka internationell fred och säkerhet. Det säkerhetspolitiska målet är att i alla lägen och i de former som vi själva väljer trygga handlingsfriheten att som enskild nation och i samverkan med andra kunna utveckla vårt samhälle. Syftet med försvarsunderrättelseverksamheten är att ge stöd för de bedömningar och beslut som man tar till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik och att bidra till det svenska deltagandet i internationellt säkerhetssamarbete samt att samverka med underrättelser för att stärka samhället vid svåra påfrestningar i fred.

Ni vet alla att dagens säkerhetspolitiska hot, eller hot som kan få säkerhetspolitiska konsekvenser, är av en helt annan karaktär nu än under det kalla kriget. Hoten är mycket mer besvärliga och oförutsägbara. De är gränsöverskridande; de är asymmetriska; de är väldigt ofta icke-militära och de kommer ofta från icke-statliga aktörer.

Internationell terrorism och andra typer av grov internationell brottslighet utgör i dag hot mot såväl individer som stater. Det är här det börjar bli svårt. Vad är kriminalitet och vad är hot mot Sveriges säkerhetsintressen?

För att kunna förebygga och hantera den här typen av svåra och nya hot krävs bland annat en väl utvecklad underrättelseverksamhet. Det är också därför man föreslår att mandatet ska utökas. Jag kommer till det.

Ett annat viktigt behov är att kunna stödja de män och kvinnor som i dag är ute för Sveriges räkning, såväl civilt som militärt, och deltar i fredsfrämjande insatser och i biståndsarbete i nya konfliktområden. Detta medför att försvarsunderrättelseverksamheten i högre grad måste kunna bidra till skydd för svensk trupp och svenska intressen utomlands.

Hur ser det ut i dag? Ni vet att det inte finns någon lag kring signalspaning. Det har varit oreglerat. Det finns inte heller något lagstadgat integritetsskydd, vilket också har varit en av de stora debattfrågorna.

Den tekniska utvecklingen har gjort att allt mer av trafiken har flyttats från etern till kabel och fiber. Det som Försvarets radioanstalt, FRA, tidigare kunde snappa upp i etern – i luften helt enkelt – går numera genom kablar och fibrer och via servrar, routrar och hubbar. Med dagens lagstiftning får man inte hämta in det, men bedömningen man har gjort är att mindre än 5 procent av all tele- och datakommunikation med datatrafik i dag går via etern. Resten går alltså i kabel. Mindre än 5 procent!

Teknikutvecklingen i sig gör det nödvändigt att skapa en teknikneutral signalspaningslag för att skydda Sverige och svenska intressen och dem som bor i landet från yttre hot.

Propositionen i sig innebär en rad förändringar. Jag tänker gå igenom dem, även om det kan kännas lite långtråkigt för den som har läst hela propositionen sida för sida och som minns var allt står.

I lagen om försvarsunderrättelseverksamhet föreslås det en förändring – som jag sade – i mandatet. Försvarsunderrättelseverksamheten ska fokuseras mer mot att stödja politikområdena utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik, och mandatet i lagen ska anpassas från yttre militära hot till yttre hot. Man föreslår också att verksamheten avgränsas uttryckligen till att endast avse utländska förhållanden.

Gränsdragningen mot polisiära metoder förtydligas. Försvarets underrättelsenämnds, Fun:s, uppgift i dag är att följa försvarsunderrättelseverksamheten. Den uppgiften förstärks till omfatta också kontroll av verksamheten.

Sedan kommer vi till den nya lagen som föreslås, nämligen lag om signalspaning. Signalspaningen vid Försvarets radioanstalt får ett teknikneutralt lagstöd för inhämtning – som vi har talat om – av signaler i elektronisk form. Det innebär att inhämtning kan ske både i etern, luften, och i tråd – eller kabel, det är samma sak.

Verksamheten får bedrivas för försvarsunderrättelseändamål. Signalspaning får endast avse utländska förhållanden, precis som försvarsunderrättelseverksamheten. Signalspaning får endast ske om det finns en inriktning från regeringen eller en myndighet som regeringen utser. Signalspaning i kabel får bara avse trafik som passerar Sveriges gräns. Signalspaning i kabel får endast ske automatiserat med sökbegrepp. Det ska inte vara tillåtet att lagra kommunikation för framtida behov – bra-att-ha-information.

Sökbegreppen ska vara utformade så, och användas så, att de medför ett så begränsat intrång som möjligt i den personliga integriteten. Inhämtning som sker efter inriktning från en myndighet under regeringen får ske först sedan tillstånd till inriktningen lämnats av Försvarets underrättelsenämnd. Tillståndsprövningen ska säkerställa att inriktningen avser syften som är förenliga med de ändamål för vilka signalspaning får ske och att syftet med inriktningen är proportionerligt i förhållande till det integritetsintrång som inhämtningen kan medföra.

Uppgifter om en enskild ska omgående förstöras om de saknar betydelse för verksamheten. Oavsett relevans ska uppgifter som berör meddelarskyddet och efterforskningsförbudet i tryckfrihetsförordningen samt förtroligheten mellan en försvarare och dennes klient alltid förstöras. Det står på s. 103 i propositionen.

Rapporteringen av uppgifter som berör viss fysisk person får bara avse förhållanden som är av betydelse för försvarsunderrättelseverksamheten. Försvarets underrättelsenämnd ska särskilt kontrollera sökbegrepp, rapportering, förstöring och att verksamheten i övrigt bedrivs i enlighet med de regelverk som föreslås.

Nämndens funktion för tillståndsprövning respektive kontroll av signalspaningen ska vara självständig i förhållande till varandra och ledas av domare. Det är en nyhet, det vill säga att det är fråga om två av varandra oberoende delar.

Vid själva FRA ska det inrättas ett integritetsskyddsråd med uppgift att utöva insyn i de åtgärder som vidtas för att säkerställa integritetsskyddet i signalspaningsverksamheten. Det är inte fråga om människor som jobbar där dagligdags utan som kommer utifrån – externt. Det kan handla om att se till att ha en organisation, en arbetsordning och interna rutiner som är utformade på ett sätt så att integritetsskyddet säkerställs. De ska vara rådgivande åt generaldirektören och ledningen. De ska också direkt kunna rapportera till Försvarets underrättelsenämnd om de märker att något inte är bra. Då kan Försvarets underrättelsenämnd gå in och avbryta verksamheten.

Alla de åtgärder som jag har räknat upp syftar till att på bästa möjliga sätt skydda den personliga integriteten. Det är den svåraste frågan. Hur hittar man balansen mellan en väl fungerande underrättelseverksamhet och skyddet av den personliga integriteten?

Sammantaget tycker jag – och det skriver också Lagrådet – att regeringen har nått en godtagbar balans mellan grundlagens och Europakonventionens krav på skydd mot intrång i privatlivet och det allmännas rätt och skyldighet att svara för att nationella säkerhetstjänster kan tillvaratas.

Jag vill understryka att det här inte är någon ny fråga. Den låg till sig hos den förra regeringen. Den nya regeringen har använt detta som underlag i sitt arbete och sedan stärkt integritetsskyddet.

Anf. 20 THOMAS BODSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Tack, Karin Enström, för att du så ärligt berättar om förändringarna. Du borde berätta om dem för din partikamrat Mikael Odenberg eftersom han säger att det inte är fråga om någon skillnad. Men det är precis som du säger, nämligen att det blir stora förändringar på det sättet att det här kommer att omfatta helt andra uppgifter för försvaret. Vi

båda som har läst propositionen kan konstatera att det står där uttryckligen.

Jag har två frågor till dig. Den första gäller om du någonsin har hört talas om ett liknande lagförslag där man fullkomligt har struntat i att göra en utredning i förväg för att analysera behovet, för att se vilka förändringar som behöver göras och för att på ett demokratiskt sätt ta fram fördelar och nackdelar. Kan du säga att man vid något tillfälle har agerat på samma sätt, det vill säga har börjat med lagstiftningen?

Den andra frågan gäller om det inte hade varit lämpligt att börja med en utredning, till exempel en parlamentarisk utredning, så att alla partier hade varit här. Då hade vi kanske haft en centerpartist och en kristdemokrat här. Vi vet vad de ute i riksdagsbänkarna egentligen tycker om detta. Hade det inte varit bra att ha en ordentlig utredning för att sedan vidta dessa förändringar? Alla förstår att försvaret och andra kan få andra roller i framtiden.

Har du någon gång hört talas om ett liknande exempel med den lagstiftningsteknik som regeringen och Mikael Odenberg använder sig av här? Hade det trots allt inte varit bra att ha haft ett ordentligt underlag för riksdagen att besluta om?

Anf. 21 KARIN ENSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Jag tycker att Thomas Bodström använder uttrycket ”försvaret” på ett svepande sätt. Försvaret tycks omfatta allt från FRA, som är en civil myndighet, till Försvarets underrättelsenämnd, som också är en civil myndighet. Sedan har vi Försvarsmakten, som är en annan sak. Jag vet att det finns en oro för att blanda ihop militära och polisiära uppgifter.

Signalspaning är inte brottsbekämpning. Det här handlar inte om brottsbekämpning. Det är helt skilt från brottsbekämpningen. Signalspaning fokuserar inte på individen, vilket brottsbekämpningen gör. Signalspaning fokuserar på kommunikationen.

Det är inte sant att det här skulle ha kommit som en blixtnad från klar himmel. Det här härstammar från 11 september-utredningen, där man tryckte på vikten av att det inte räcker med att bara titta på yttre militära hot utan man ville ha en bredare skanning av vilka hot som kan innebära säkerhetspolitiska konsekvenser för Sverige. Utredningen kom med sitt förslag 2003. Sedan har vi försvarsunderrättelsedatautredningen, som har tittat på sekretesskydd och andra saker. Det är ingen ny utredning. Frågan har remissbehandlats, och det har kommit in synpunkter. Därför är det inte så förvånande.

Naturligtvis kan man alltid utreda mer. Jag tror ändå att det är bra att förslaget kommer, och det har ändrats en del sedan den förra regeringens tid. Det är lite förmätet av Thomas Bodström att så totalt bara förkasta allt när hans egen regering låg bakom grundförslaget.

Anf. 22 THOMAS BODSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag vill understryka att vi anser att det finns ett behov av detta. Vi anser att en förändring bör göras när det gäller avlyssningsdelen. Det är sant att vi arbetade med frågan, och jag var i högsta grad involverad i den. Jag var involverad i att *inte* gå fram med det förslaget eftersom vi ansåg att det inte var tillräckligt väl avvägt och tillräckligt

rättssäkert. Det är det som är problemet här. Det är precis samma inställning som vi hade tidigare.

När jag talar om utvidgning och militarisering talar jag bland annat om försvarets underrättelseverksamhet och KSI, det vill säga Kontoret för särskild inhämtning, som ligger direkt under Must. De är ändå militära myndigheter. De kommer att få en annan roll här.

11 september-utredningen gick från yttre militärt hot till yttre väpnat hot. Det handlade om terroristbekämpning – ingenting annat. Det var det som var frågan här.

Här går man alltså från yttre militärt hot till yttre hot, och sedan hoppar man över alla dessa bitar. Då anser jag att om dessa förändringar ska göras får man se till att det görs ett ordentligt utredningsarbete. Om så stora saker ska göras måste vi ordentligt veta vilka underlag som finns. Det vet vi inte här.

Nu nämner du en utredning som handlar om terroristbekämpning, och det kan FRA användas för redan i dag. Det är inte det som det är fråga om, utan det handlar om huruvida vi ska ha den här utvidgningen när det gäller internationella vapenbrott, människohandel, narkotikabrott och så vidare. Det har ingenting att göra med terroristbekämpning efter elfte september.

Då ställer jag frågan igen: Har du någonsin hört talas om ett liknande lagstiftningsarbete där man inte har något som helst underlag på det sätt som det saknas i det här arbetet? Vore det inte bra att ha ett eget arbete, och inte hänvisa till en utredning som handlar om en helt annan sak, nämligen terroristbekämpning? Vore det inte bra att ha till exempel en utredning om hur militären eventuellt skulle kunna vara med och bekämpa vanliga brott?

Anf. 23 KARIN ENSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Jag tycker fortfarande att Thomas Bodström sveper över och försöker baka ihop det militära och det polisiära, som inte finns med i det här förslaget. Efter Thomas Bodströms anförande kommer KSI, och som jag har uppfattat det i propositionen påverkas inte deras metoder eller arbetsuppgifter av den här propositionen.

Någon gång när man vägs ände, och frågan är när man gör det. Det är bra att vi är överens om behovet, och sedan kan man säkert alltid i alla fall utreda mer och ta reda på mer. Problemet är att man aldrig kommer till skott. I det här fallet har man valt: Man vill komma till skott. Eftersom vi vet att mindre än 5 procent av all data- och teletrafik går i etern och resten går i kabel är det bra – för FRA, regeringen och de andra myndigheter som hos regeringen ber om det – att få möjligheten till underrättelseinhämtning.

Anf. 24 ALLAN WIDMAN (fp):

Fru talman! När regeringen vill att Försvarets radioanstalt ska ges möjlighet att på uppdrag av regeringen och andra myndigheter bedriva signalspaning per tråd handlar det inte bara om teknikneutralitet. Såvitt angår den talade kommunikationen är det till en del fråga om anpassning till ny teknik, men inte när det till exempel gäller mejlen, som är det papperslösa samhällets brevpост. Det handlar också reellt om större befogenheter.

Av detta skäl ska vi inte ta lätt på den proposition som nu anmäls till bordläggning i kammaren. Det är alltid en sorg när vår rätt att utan oförlig insyn meddela oss med andra naggas i kanten. Bara vetenskapen om att myndigheter kan ta del av det vi skriver och det vi säger urholkar i sig en lång rad av våra medborgerliga fri- och rättigheter. Samtidigt har naturligtvis demokratin en rätt att försvara sig, men avvägningen mellan detta skydd och de demokratiska värden som syftar till att skydda den enskilde innebär alltid en vansklig balansgång. Hur vi lyckas här och nu kan förmodligen bara kommande generationer svara på.

Vilka är nu de konkreta yttre hot som får oss att acceptera tanken på signalspaning av utrikes kommunikation?

Fru talman! Den 25 november 2005 lämnade en fordonskolonn idrottsstadion i Mazar-e-Sharif i Afghanistan. 800 meter från den svenska campen slog en fjärrstyrd bomb ut det främsta fordonet i kolonnen. Två svenska soldater dog.

Just denna vecka var det också så att den förra regeringen hade lagt en proposition till riksdagen om svenskt övertagande av området runt Mazar-e-Sharif, och den propositionen låg på riksdagens bord.

Så vitt mig är bekant är det inte klarlagt om det fanns ett samband mellan den demokratiska beredningen i Sveriges riksdag och attentatet i de annars ganska lugna delarna av norra Afghanistan. Kanske blir detta aldrig klarlagt. Men möjligheten, fru talman, att det fanns ett samband kan inte uteslutas och heller inte möjligheten att attentatet föregåtts av intensiv kommunikation mellan förövare i Afghanistan och nätverk här i Sverige.

Alldeles oavsett hur det förhöll sig visar det här exemplet att också vårt land måste ha förutsättningar att förebygga hot riktade mot svenska medborgare och försök att påverka våra demokratiska processer. Folkpartiet sluter därför upp kring grunderna för regeringens förslag, fru talman.

Efter den utskottsbehandling som förestår kommer frågan upp till förnyad debatt i kammaren. Jag kommer därför inte att gå igenom förslaget alla detaljer. Men låt mig ändå säga att riskerna inte ligger, enligt vår mening, i de bevekelsegrunder och det ramverk som nu föreslås, utan de ligger i möjligheten att någon gång bestämmer sig för att lyckas med att missbruka signalspaningen och använder den för ändamål för vilka den inte är avsedd. Folkpartiet har, både före och efter Lagrådet, engagerat sig i att på alla sätt förebygga och motverka en sådan risk.

Jag lyssnade mycket noga på Thomas Bodströms invändningar mot förslaget, och han hade två huvudsakliga sådana som jag i hastigheten kunde fänga upp. Den ena var att Försvarsmaktens och försvarets ansvar för att förebygga och bekämpa brott nu breddas. Jag vill gärna hänvisa Thomas Bodström till 4 § i lagen om underrättelsetjänst där det tydligt står att den här verksamheten inte får involvera sig i områden som är brottsförebyggande och som hör till de polisiära myndigheterna.

Han sade också att det inte förekommer några undantag, till skillnad från till exempel de hemliga tvångsmedel som förekommer inom polisens arbete. Nej, det förekommer inga undantag. Men om det skulle vara så olyckligt att man fångar upp till exempel information som omfattas av det så kallade meddelarskyddet i tryckfrihetsförordningen, eller om man fångar upp kommunikation mellan en advokat och dennes klient, stadgas

det utförligt i 7 § i lagen om signalspaningsverksamhet att sådan information omedelbart ska förstöras.

Den hårda debatten om signalspaningen har bidragit till ett bättre förslag. Samtidigt har det, som vi har hört, förekommit en del missförstånd. Ett av dessa bottnar i den ansvariga myndighetens namn, Försvarets radioanstalt. Det har fått till och med normalt välinitierade massmedier att tro att det är Försvarsmakten som ska signalspana. Men som Karin Enström framhöll är FRA en civil och från Försvarsmakten helt skild myndighet. Eftersom dess huvudsakliga verksamhet framgent heller inte kommer att bli radio aktualiserar detta frågan om ett namnbyte. Signalspaningsmyndigheten vore en mer relevant benämning, med hänsyn till den verksamhet som ska bedrivas. En sådan benämning tydliggör också samtidigt att myndigheten arbetar mot både civila och militära myndigheter. Men till detta får vi återkomma, fru talman.

Anf. 25 ALICE ÅSTRÖM (v):

Fru talman! Det här är nog en av de viktigare debatter som har hållits här i riksdagen och framför allt den absolut viktigaste remissdebatt som har hållits i den här kammaren. Det förslag som denna riksdag sedermera ska behandla och ta ställning till är ett förslag som berör större delen av befolkningen i Sverige och även människor utanför Sveriges gränser.

Det här förslaget består av framför allt två delar. Den ena handlar om signalspaningen och själva tekniken för signalspaningen. Hittills har FRA bara kunnat spana på signaler som har funnits i etern. Det har alltid tidigare också ansetts att det inte har behövt regleras och att det inte har berörts av vårt grundlagsskydd, därför att etern är fri och det har varit omöjligt att kontrollera. Men det har alltid ansetts att all avlyssning när det gäller kabel eller annan teknik rör vårt grundlagsskydd och regeringsformen och rätten till den personliga integriteten. När det gäller att signalspaningen tidigare inte har varit reglerad har det varit internationellt vedertaget att just signalspaning i etern inte faller under konventioner och under de grundlagar som finns i olika länder.

Men det här förslaget, fru talman, är faktiskt ett av de mest långtgående förslagen i världen när det gäller möjlighet till signalspaning. Det kan låta förmätet att det här skulle vara ett av de mest långtgående i världen. Men det är faktiskt så, gott folk. Inte ens i USA, som var det land som blev drabbat av terrorattentatet den 11 september, har man kunnat genomföra så långtgående förändringar när det gäller att ge en myndighet rätten att fritt signalspana på sina medborgare utan den demokratiska kontroll som man då har rätt att kräva.

Tyskland är ett land som har infört en möjlighet att ha signalspaning oavsett teknik. Men Tyskland har då också en mängd olika rättssäkerhetsgarantier och har ett starkt skydd i sitt förslag. Det krävs en tillståndsgivning för varje signalspaning. Detta har man nu från Europarådet granskat och faktiskt godkänt. Det svenska förslaget skulle aldrig få godkänt när det gäller en sådan granskning.

Men från Vänsterpartiets sida ser vi ändå att behovet finns. Vi måste titta på signalspaning på ett annat sätt. Precis som tidigare talare har sagt är det i dag mindre än 5 procent som faktiskt rör sig i etern. Den tekniska utvecklingen har också förändrat situationen. Detta är alltså en fråga som vi är beredda att diskutera. Det handlar då också om hur man skapar

rättssäkerhetsgarantier när man öppnar upp också för den ökade signalspaningen. Men det är ju inte det allvarliga i det här förslaget. Samtidigt som man lägger fram förslaget om den utökade signalspaningen lägger man ju också fram ett förslag som innebär att man utvidgar vad det är man får signalspana på.

Tidigare har uppgiften varit, när det gäller signalspaning, att det ska handla om yttre militärt hot mot Sverige. Det är mycket noga definierat och mycket begränsat. Det är någonting som inte skulle kunna drabba vem som helst. Vem som helst kan nämligen inte i sin kommunikation betraktas som ett yttre militärt hot. Men nu ändrar man mandatet till att handla om yttre hot. Några exempel tas upp. Det handlar om migrationsströmmar. Nu ska vi också spana på flyktingarna, som flyr. Det handlar om oljeutsläpp. Det handlar om organiserad brottslighet. Det handlar om terrorism. Då ger man helt plötsligt ett helt annat mandat till FRA. Och kopplar man ihop det utvidgade mandatet med möjligheten till en signalspaning som är teknikoberoende blir det här ett gigantiskt avlyssningsinstrument.

Men, fru talman, det har också skett en del förändringar i arbetet med propositionen utifrån den debatt som har varit. Och det har varit steg i rätt riktning. Det är viktigt att säga att den debatt som har varit faktiskt har påverkat förslaget och att man lyssnar. Men det finns fortfarande alltför stora brister i förslaget för att man ska kunna ställa sig bakom det, så som det ser ut.

Fru talman! Jag skulle faktiskt vilja lyfta upp en sak. Nu är ju försvarsministern inte här – jag tycker att det är synd att det inte finns någon från regeringen här. Men han fick i Agenda i går en fråga om varför man inte inväntade Integritetsskyddskommitténs delbetänkande eller lät Integritetsskyddskommittén kommentera det här. Då sade försvarsministern att Integritetsskyddskommittén tittar på integritetsfrågorna när det gäller brottsbekämpning, och det här är ju ingen brottsbekämpning. Då måste jag ändå påpeka att Integritetsskyddskommittén har i uppdrag att titta på integritetsskyddet på alla områden som finns. Det gäller skola, hälsovård, försvaret, polisen. Just att vi skulle ta det breda greppet på integritetsfrågorna var ju vårt huvudsakliga uppdrag. Jag vill därför betona vikten av att man väger in de här integritetsfrågorna även när det gäller det här förslaget.

Fru talman! Det är flera talare här som har sagt att sammanblandningen mellan den polisiära brottsbekämpningen och det militära uppdraget inte existerar, att det klart och tydligt står att man inte ska syssla med brottsbekämpning. Då är det ju ganska intressant att titta på vilka remissinstanser som har varit väldigt kritiska och ställt sig negativa till förslaget. Det är Ekobrottsmyndigheten. Det är Rikspolisstyrelsen. Det är Säkerhetspolisen. Det är Registernämnden. Det är Datainspektionen. Det är Kammarkollegiet. De är kritiska just eftersom man sammanblandar brottsbekämpning och det tidigare uppdrag som FRA hade som handlade om yttre militära hot. Man får här en sammanblandning av brottsbekämpning och det militära säkerhetsarbetet.

Fru talman! Jag är helt övertygad om att alla inom Säpo, polisen och Datainspektionen och de som faktiskt sysslar med de här frågorna dagligdags inte har missförstått hela propositionen så fullständigt. I så fall borde man kanske ta tillbaka propositionen och skriva om den, om den

skulle kunna missuppfattas på det sättet. Detta är, fru talman, den allvarligaste frågan i den här propositionen. Och jag hoppas att vi kan ha en framtida diskussion och en debatt där vi faktiskt kan se till att vi får ett utredningsarbete och att vi också får en proposition som inte utvidgar möjligheterna till att även omfatta brottsbekämpning.

Anf. 26 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Fru talman! Alice Åströms inlägg ger mig anledning att läsa upp vad som står i 4 § första stycket i lagen om försvarsunderrättelseverksamhet. Där står det att inom försvarsunderrättelseverksamheten får det inte vidtas åtgärder som syftar till att lösa uppgifter som enligt lagar eller andra föreskrifter ligger inom ramen för polisens och andra myndigheters brottsbekämpande och brottsförebyggande verksamhet.

Det kan inte sägas tydligare. I ett andra stycke tillförs att det däremot är öppet för FRA att med sin verksamhet understödja en brottsutredning eller ett brottsförebyggande arbete hos någon polisiär myndighet. Det är någonting som Folkpartiet i och för sig tycker är bra. Det stämmer också med till exempel det lagförslag som antogs för ett år sedan som handlar om att Försvarsmakten kan ge stöd när det gäller att bekämpa internationell terrorism. Försvarsmakten kan inte agera på egen hand, men Försvarsmaktens resurser kan underställas en polisiär myndighet.

Sedan tycker jag att det är något förmätet när Alice Åström säger att det här förslaget inte har några utsikter att passera de regler som finns i de konventioner som Sverige har tillträtt. Alice Åström kan inte vara okunnig om att två av de tre högsta domarna i vårt land har sagt att det har alla utsikter att kunna passera till exempel konventionen om mänskliga rättigheter i Europakonventionen.

Anf. 27 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag kan börja med det sista. Jag delar inte den uppfattning som Lagrådet har lämnat. Och jag vet att det finns väldigt många jurister som delar uppfattningen att Lagrådet i det här fallet har fel.

Vi kan ta ett exempel där Sverige faktiskt blev fällt, när det gäller Europadomstolen. Det handlar om Segerstedt-Wiberg, om jag kommer ihåg rätt. Det handlade om säkerhetskonventionen och det handlade om den registrering, åsiktsregistrering, som bedrevs i Sverige. I det fallet fälldes Sverige. Då hade man Registernämnden. Man hade JK och JO. Man hade flera olika instanser som faktiskt hade insyn och kontroll. Ändå ansåg man från Europadomstolen att det här inte var tillräckligt.

Vi kan då titta på det här försvaret. Det är då Försvarets underrättelsenämnd som kommer att ha den uppgiften. Och så har man nu lagt till att man ska ha ett integritetsskyddsråd. Det är ändå två instanser som i grund och botten fortfarande ligger kvar under FRA även om de ska vara självständiga gentemot det. Då tog man ett steg till som jag faktiskt tyckte var bra. Tidigare sade man att försvarsunderrättelsenämnden skulle ha både tillståndsplikten och kontrollmöjligheten. Man har skilt på de här funktionerna.

Det är ett bra steg man har tagit, men det är ändå inte tillräckligt. Jag är övertygad om att det här inte kommer att hålla vid en prövning.

Anf. 28 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Fru talman! Jag är själv jurist och advokat och har noga följt arbetet med den här propositionen under en längre tid. Jag har inte det självförtroende som Alice Åström har att jag kan döma ut detta när Lagrådet, åtminstone dess majoritet, säger något annat. Men det är var och en förbehållet att bedöma det juridiska och konstitutionella innehållet i det här förslaget. Dessvärre gör sig dock Alice Åström skyldig till ett förbiseende, och det är när hon säger att Försvarets underrättelsenämnd, Fun, ändå är en del av FRA. Om man läser lagtexten mycket noga, vilket jag hoppas att Alice Åström gör, så ser man att Fun, Försvarets underrättelsenämnd, faktiskt är en självständig myndighet som står helt oberoende av FRA. Vi kan tillägga för dem som lyssnar att det oberoende och den självständighet som vi vill att Försvarets underrättelsenämnd ska ha förstärks av att det är människor som antingen har tjänstgjort som ordinarie domare eller som tjänstgör som ordinarie domare som ska ge tillstånd respektive följa upp de beslut som fattas.

Anf. 29 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Precis som Allan Widman sade: självständig myndighet. Vi kan diskutera det. Det står så i lagtexten. Precis som jag sade tidigare har det också förstärkts och blivit en förbättring med de förändringar som har varit. Det tycker jag absolut inte att man ska negligera. Annars skulle jag inte ens tro att debatten att försöka påverka det skulle ha någon som helst betydelse. När det gäller Försvarets underrättelsenämnd och den sammansättning som nämnden nu ska ha med oberoende före detta domare eller domare är det också något som har tillkommit nu i ett senare skede.

Allan Widman säger att det står klart och tydligt, men om man läser hela propositionen ser man ändå att det finns en klar möjlighet för FRA att avlyssna sådant som handlar om det polisiära området, även om man inte får bedriva brottsbekämpning själv. Det är en helt annan sak. För det ger ändå en möjlighet till en avlyssning som inte är tillåten för de brottsbekämpande myndigheterna. Där har vi rättssäkerhetsgarantier för när man får avlyssna och i vilken grad misstanke om brott måste finnas. Det saknas fullständigt i det här, vilket gör att rättssäkerheten egentligen inte existerar. Att man inte själv får bedriva brottsbekämpning är en helt annan sak.

Anf. 30 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Miljöpartiet har tagit initiativ till dagens bordläggningsdebatt, för att vi har ett ärende som vi tycker är ovanligt viktigt och har mycket stor betydelse för våra grundläggande rättigheter som regleras i regeringsformen, i grundlagarna och också i internationella konventioner, Europakonventionen bland annat.

Den grundläggande fråga som man måste kunna svara på är nog egentligen: Vill vi verkligen ha en stat med obegränsad rätt och möjlighet att övervaka och avlyssna allt vad vi gör? Vill vi att Mikael Odenberg i praktiken ska ha rätt att stå och kika över axeln och läsa allt vad vi skriver och läser?

Det har tagit många hundra år av politisk kamp för att bygga upp ett samhälle med rättssäkerhet och med respekt för individens integritet, men det tycks gå mycket fort att avveckla det. Kan vi lita på staten? Kan vi lita på att enskilda människor inte misshandlas och skadas genom att informationen missbrukas? Erfarenheten säger nej.

För drygt tio år sedan satt jag i konstitutionsutskottet när vi behandlade Säpos spaning mot grupper och enskilda i Sverige. Det ledde fram till en av vår tids största skandaler. Storebror gick bärsärkagång mot framför allt människor till vänster. Folk som inte var farliga för någon stämplades som säkerhetsrisker, blev av med sina jobb och förvägrades normala rättigheter. Många skadades och knäcktes för livet. Det är modern svensk historia.

Dagens lagförslag ger regeringen och myndigheterna obegränsad rätt att avlyssna medborgarna när det gäller både e-post, telefon, mobil och sms. Det finns inga definitioner eller begränsningar, bara det vaga begreppet yttre hot. Vad som inte kommit fram i debatten är att det är regeringen som ensam har rätt att tolka in vad den finner för gott. I praktiken är det försvarsministern som ges befogenheten att övervaka och tolka lagen. Regeringen kan avlyssna vem och vad den vill. Det behövs ingen domstols och ingen myndighets godkännande. Det är inte bara i Sverige som den utvecklingen pågår. Kriminologen Janne Flyghed kallar det som vi just nu ser i västvärlden för en normalisering av undantagstillståndet, en process som får entusiastiskt stöd av en del politiker som vill visa handlingskraft.

Remissinstanserna som har tittat på det här lagförslaget säger nej. Advokatsamfundet, Säkerhetspolisen och Rikspolisens är starkt kritiska. Advokatsamfundets generalsekreterare Anne Ramberg säger så här: ”Jag vill understryka att det här är mer omfattande än vad man tillåter till och med i Bushs USA. Där har man infört en skyldighet att gå till domstol när man ska ägna sig åt signalspaning i det här avseendet. Men det är något som vi i Sverige uppenbarligen inte tycker är behövligt.”

Vi står inte utan skyddsåtgärder när det gäller terrorism i dag, långt därifrån. En av Säpos huvuduppgifter är just spaning mot misstänkta terrorattentat. Vilka är de svåra problem som kräver så här drastiska åtgärder som nu den borgerliga regeringen vill införa? Är Sverige plågat av ständiga och svåra terrorattentat? Nej, tack och lov är det inte så. Men i propositionen finns ingen rimlig motivering till varför man då ska ta till de här åtgärderna.

Bevisbördan måste ligga på den som vill ha rätten att avlyssna och kika in i våra privatliv och innersta skrymslen. Regeringen måste berätta konkret vad den vill skydda oss ifrån och hur den här avlyssningen skulle kunna hjälpa. Det handlar ju om att sätta sig över rättigheter som är skyddade i både Europakonventionen och regeringsformen, grundläggande medborgerliga rättigheter. Om man vill inskränka de rättigheterna måste regeringen kunna motivera det betydligt bättre än vad man har gjort det i den här propositionen.

Varje krav från remissinstanserna på att klargöra gränsdragningen mellan polis, säkerhetspolis och försvarsmyndigheterna avfärdas kategoriskt och utan närmare förklaring. Den enda beskrivning som finns i propositionen av vad man egentligen vill övervaka och spana på ser man på s. 17. Där står det att förutom terrorism ska avlyssningen gälla grov

internationell brottslighet, alltså rent polisiära frågor. Men det är inte nog med det: ”Det finns ... en rad andra fenomen som kan påverka Sveriges säkerhet negativt och i vissa fall få säkerhetspolitiska konsekvenser. Hit hör t. ex. olika typer av försörjningskriser, ekologiska obalanser, miljöhot, etniska eller religiösa konflikter, stora flykting- och migrationsrörelser samt ekonomiska utmaningar i form av valuta- och räntespekulationer. Snabba, effektiva och samordnade åtgärder från statsmakternas sida för att möta denna typ av hot eller påfrestningar kan i många fall underlättas av den förvarning ... som en effektiv underrättelseverksamhet kan bidra med.”

Så står det ordagrant i propositionen. Om regeringen menar allvar så ska FRA ägna sig åt praktiskt taget alla stora nationella och internationella politiska frågor som över huvud taget finns och diskuteras i dag. Jag tycker att det är makalöst.

Är det här uppgifter som försvaret verkligen bör ha? Är avlyssning rätt metod att möta miljöhoten med? Eller handlar det om en byråkrati som har förlorat sina uppgifter i en ny värld och därför förtvivlat söker nya? Försvarsministern har försvarat förslaget med att avlyssningen endast gäller för den Internettrafik som passerar gränserna. Men då berättade han inte att det till exempel också gäller 90 procent av den finska trafiken som nästan alltid går via Sverige och en stor del av den norska. Han berättar inte heller att huvuddelen av den inhemska svenska Internettrafiken också via servrar i utlandet passerar landsgränsen innan den når fram, även om det handlar om e-post till kusinen i Målilla. Det gäller också riksdagens interna mejl- och Internettrafik.

Finnarna är inte alls nöjda. De gillar inte att storsvensken ska lyssna på deras intima meddelanden. Den finske statsministern kanske inte vill att hans nätdejter ska kunna uppsnappas av FRA eller av den svenska regeringen. Jag håller med. Den spaning och avlyssning som måste ske måste regleras betydligt hårdare och omges med en rättssäker ordning där till exempel Europakonventionens krav är nödvändiga inslag på ett helt annat sätt än i detta förslag.

Vill vi verkligen ha en stat med obegränsad rätt och möjlighet att övervaka och avlyssna allt vi gör? Vill vi att Mikael Odenberg i praktiken ska ha rätt att stå och kika över vår axel och läsa allt vi skriver och läser? Nej, det kan inte vara statens eller försvarets uppgift. Därför säger vi i Miljöpartiet de gröna nej till det storebrorssamhälle och det godtycke som regeringen nu föreslår.

I detta anförande instämde Mehmet Kaplan (mp).

Anf. 31 KARIN ENSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Peter Eriksson tycks sakna ord för vad han tror att denna proposition kommer att innebära och vilka ambitioner försvarsministern personligen har att granska allas telefonsamtal och mejl. Detta är ju inte sant. Det är en grov förvrängning av vad som står i propositionen. Det står ingenstans att det är en obegränsad möjlighet till avlyssning av vilka som helst. Det finns både definitioner och avgränsningar. Det framgår också mycket väl i tolvpunktsförslaget kring signalspaningen vad man får signalspana på. I dag finns inte några sådana regleringar. I dag vet man inte heller när man lyfter en telefon som är inkopplad i ett jack om

trafiken går via luften eller i en tråd eller i en kabel till moster Agda eller vem det nu var som skulle svara i andra ändan.

I dag finns det alltså ingen reglering. Jag har svårt att förstå att Peter Eriksson och Miljöpartiet tycker att det är dåligt att införa ett integritetsskydd i en verksamhet som i dag faktiskt är helt oreglerad. Vi reglerar hela signalspaningen, vad och vilka företeelser man får signalspana på, och förstärker tillståndsgivningen och kontrollen i efterhand. Man ska också kunna gå in och avbryta denna typ av underrättelseinhämtning.

När det gäller Säpo har det aldrig funnits någon självständig kontrollfunktion, och därför kanske detta missbruk blev möjligt. Det var ju bland annat därför Registernämnden tillkom.

Sedan kräver inte all signalspaning i USA domstolstillstånd, som vissa tycks tro.

Anf. 32 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Fru talman! Men då är det väl bra att vi i alla fall har en bordläggningsdebatt så att fler än jag hinner läsa förslaget innan vi går till beslut och tar slutgiltig ställning.

Med detta förslag blir det legaliserat att avlyssna praktiskt taget allt som går över tråd och eter. Regeringen har heller ingen myndighet eller någon annan som den begär tillstånd hos utan kan definiera begreppet yttre hot precis som den vill. Det finns ingen som kan säga att den har definierat det fel. Det är regeringen själv som avgör.

I praktiken är det försvarsministern som har hand om de här frågorna. I praktiken kommer det inte varje gång att vara någon stor diskussion om detta i regeringen, utan det är försvarsministern själv som i praktiken kommer att avgöra väldigt mycket av detta. Därför är det godtycke som här medges makalöst. Det är ett helt orimligt sätt att påverka den personliga integriteten i ett modernt rättssamhälle.

Vi vet inte vad vi hamnar i för situationer i framtiden. Kanske vi hamnar i ungefär samma situationer som när Säpo tidigare tyckte att de var tvungna att spana på nästan varenda vänstermänniska. Till och med harmlösa organisationer som Grön ungdom blev då många gånger föremål för Säpos övervakning. Vi vet inte heller vad vi lämnar för vapen och verktyg i händerna på en ny regering i framtiden när vi ger sådana här enorma möjligheter.

Jag tycker att det är helt fel. Det är inte rättssäkert och rimligt och motsvarar inte de krav vi måste kunna ställa på den personliga integriteten i framtiden att ge sådana möjligheter till en regering att efter eget skön godtyckligt bedöma precis vad och vem den ska spana på och avlyssna.

Anf. 33 KARIN ENSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Det känns som om Peter Eriksson fortfarande förvränger innehållet i propositionen. Det som det talas om på s. 17 handlar inte om allt som det är möjligt att spana på utan om de allmänna säkerhetspolitiska utmaningar som finns och de helt nya hot som vi står inför. Sedan går regeringen på s. 137 in och tittar på vad man får signalspana mot. Det finns också förslag på hur detta ska regleras. Man inhämtar tillstånd, och då får man naturligtvis inte inhämta tillstånd till sådant som inte finns

med i lagen. Dessutom kan man gå in i efterhand och kontrollera, och man kan också avbryta under hand.

Det skulle vara intressant att veta hur Miljöpartiet och Peter Eriksson anser att en sådan här lag skulle vara utformad. Kan det över huvud taget få finnas någon försvarsunderrättelseverksamhet som handlar om signalspaning? Eller ska vi fortsätta som i dag, ha det helt oreglerat och kunna lyssna på mindre än 5 procent av trafiken, med de resultat det skulle medföra?

Anf. 34 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Fru talman! Fortfarande är det så att regeringen inte begär tillstånd från någon när den ger FRA i uppdrag att spana på vem eller vad den vill. Så är det. Det finns ingen myndighet eller domstol som man behöver vända sig till och få tillstånd ifrån. Regeringen avgör detta själv. Jag tycker att det är orimligt. Det är en grundläggande hållning vi har.

Däremot kan jag hålla med om att det behövs någon form av signalspaning. Dock måste man reglera den på ett helt annat sätt. Man måste se till att det finns krav på personlig integritet och att rättssäkerheten vidmakthålls på ett helt annat sätt än i det här förslaget.

Därför tycker jag att det är bra att vi nu ser till, vilket allt pekar på, att den här frågan inte kan avgöras i år utan att det blir en lång debatt under det närmaste året innan frågan kommer upp igen för ett eventuellt slutligt övervägande. Då hoppas jag att det även finns några liberaler kvar på den borgerliga sidan.

Anf. 35 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Fru talman! Nu säger Peter Eriksson att det är bra om han får tid att i lugn och ro studera den här propositionen inför vår nästa debatt i kammaren. Jag tycker kanske att det hade varit rimligt att göra det innan den riktigt stora kanonen plockades fram för avfyrning. Jag måste nämligen instämma med Karin Enström: Mycket av det som sägs stämmer inte med den lagstiftning som nu faktiskt föreslås.

Försvaret ska inte ha del av allt mellan himmel och jord. Det är inte heller så att kusinen i Målilla kommer att vara avlyssnad i varje givet ögonblick. Detta är en helt automatisk sökning. Den sker utifrån förutbestämda sökbegrepp. Det innebär att man inte kan välja att lyssna på en enskild person, utan det man lyssnar på är sådana saker som kan konstituera ett yttre hot mot Sverige.

De hot som står uppräknade i propositionen – massförstörelsevapen, *failing states* och grov organiserad kriminalitet – är just sådana hot som numera ingår i Sveriges nationella säkerhetsstrategi. Den strategin är en produkt av Försvarsberedningens arbete. Även Miljöpartiet instämde där i att dessa hot också är relevanta, möjligen mer relevanta än de militära, hot som vi behöver bry oss om.

Anf. 36 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Fru talman! Jag tycker att vi bör bry oss om andra hot än de militära hoten, men jag vet inte om det är de militära organisationerna, det svenska försvaret eller FRA som ska göra det. Det krävs nog andra människor som har kompetens inom de områdena i stället. Till exempel bör vi nog ge polisen möjlighet att genomföra sitt arbete mot kriminaliteten i

stället för att lägga över det på FRA eller på något vis lägga det under Forsvarsdepartementets domvärjo.

Det Allan Widman sade här stämmer inte. Det är som jag sade i mitt tidigare anförande: Det krävs inga tillstånd när regeringen ska ge uppdrag till FRA. Det kan regeringen göra utan att någon behöver överpröva det.

Anf. 37 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Fru talman! Som jag sade vid ett tidigare replikskifte eller möjligen i mitt anförande får ju inte Forsvarsmakten bedriva verksamhet som innebär konkurrens med den verksamhet som polisen bedriver. Däremot kan Forsvarets radioanstalt på uppdrag av polisiära myndigheter understödja brottsutredningar, men i det ögonblick som någonting av det som framkommer genom signalspaning tenderar att handla om ett begånget brott eller misstanke om ett begånget brott ska FRA omedelbart lämna över detta till de polisiära myndigheterna.

Jag vill på en punkt ge Peter Eriksson rätt, och det är när han säger att svårigheten med det här förslaget är ett eventuellt missbruk. Det vill säga: Det som är farligt är att någon någon gång tar sig rätten att missbruka detta verktyg. Det är det som borde vara i fokus för den parlamentariska granskning som nu ska ske, både i utskottet och i denna och kommande debatter. Där är det viktigt att man gör allt som tänkas kan för att motverka ett missbruk.

Jag kan konstatera att den här frågan har varit föremål för tre olika utredningar under ärendets gång. Först var det Owe Wiktorin. Därefter skedde en omarbetning i Forsvarsdepartementet under den föregående mandatperioden. Dessutom har ytterligare översyner skett sedan den nya regeringen vann valet i september 2002.

Det finns säkert fortfarande utrymme för förbättringar på marginalen, men då är det väl bättre att Peter Eriksson väljer den konstruktiva infallsvinkeln på propositionen i stället för att bara omedelbart bestämma sig för att det här inte är värt någonting och att det aldrig kommer att uppfylla kraven i Europakonventionen.

Anf. 38 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Fru talman! Om man ska klara av rättssäkerhetsproblemen behöver man definiera begreppen mycket tydligare. Man måste mycket tydligare och mer begränsat tala om vad som är tillåtet och vad som inte är tillåtet. Med sådana här väldigt vaga definitioner av typen yttre hot är det orimligt och omöjligt att tro att det sedan ska kunna skötas på ett sakligt och begränsat sätt. Då har man öppnat för godtycke, och då är också risken väldigt stor för missbruk senare.

Det tycker jag att man måste ha med sig i bagaget, och därför har den här propositionen fel utgångspunkt. Man måste börja med att definiera vad det handlar om och vilken verksamhet man ska ge tillstånd till i stället för att hålla öppet för praktiskt taget vad som helst.

Anf. 39 STEN NORDIN (m):

Fru talman! I dag framträder Sveriges utrikesminister Carl Bildt inför FN:s råd för mänskliga rättigheter och påtalar där övergreppen mot civilbefolkningen i Darfur. Inför detta skriver han i dagens nummer av

Svenska Dagbladet: "Sverige får aldrig tystna i kritiken mot kvarvarande diktaturer och de auktoritära regimer där rättighetsskyddet är svagt." I samma artikel konstaterar utrikesministern att även om utvecklingen i världen fortsätter i rätt riktning för mänskliga rättigheter har takten avstannat jämfört med åren efter Berlinmurens fall 1989.

Han skriver också om informationsteknologins betydelse för att revolutionera människors möjligheter att faktiskt göra uppror och bryta mot auktoritära regimer och deras kontrollbehov.

Det är här alliansregeringen och alliansen står i de utrikespolitiska frågorna. Sveriges röst i världen måste vara tydlig och aktiv när det gäller mänskliga rättigheter. Det gör också att Sverige, även om vi är litet land, inte är någon isolerad ö i en värld där det tyvärr finns många hot mot vår frihet och mot människors liv och säkerhet.

Det finns också i denna kammare en bred enighet om att svensk trupp deltar på FN-mandat utomlands. Det finns en bred enighet om svenskt biståndsarbete och så vidare. Vi har ett ansvar att skapa skydd såväl för svenskar här hemma som utomlands.

Karin Enström och Allan Widman har redogjort väl för regeringens proposition. Jag tycker för min del att det är integritetsdebatten som måste stå i förgrunden. Den har förts mycket livligt kring det här förslaget, inte minst på tidningarnas ledarredaktioner. Jag tycker att denna debatt är viktig. Jag tycker att denna debatt ökar transparensen kring de här svåra frågorna. Men jag tycker också att man måste påminna sig om – eftersom det har varit en del svepande formuleringar om regeringen och försvarsministern som bara kan knäppa med fingrarna och sedan börja avlyssna – att regeringen vilar under riksdagens kontrollmakt. Regeringen prövas i offentlig debatt och genomlysning och vart fjärde år av väljarna. Det måste man komma ihåg. Det gäller även en rad andra frågor inom säkerhetspolitiken. Det finns också många frågor om polisens rättigheter att arbeta, att avlyssna och annat som vi tidigare har diskuterat.

När det gäller frågan om vem som har ansvar för vad, var Thomas Bodströms huvudnummer att polisiär verksamhet skulle föras över till försvaret. Jag har svårt att dela den tolkningen av propositionen. Det står mycket tydligt att det är Säkerhetspolisens författningsreglerade uppgift att leda och bedriva polisarbete som gäller till exempel terrorism.

I förslaget säger man att underrättelseresurser utgör en kvalificerad nationell resurs. Det är riktigt. Men det innebär ju inte att arbetsuppgifterna har förts från polisen till militären, utan just att till exempel Säpo kan få ha inriktning på avlyssning men kontrolleras av organ som har att fatta beslut om man ska godkänna signalspaningen. Det är också tydliggjort att det handlar om yttre hot mot rikets säkerhet och om internationell brottslighet av sådan kvalificerad art att den kan anses utgöra ett yttre hot mot landet.

Jag tycker reglerna för detta är klara, och jag kan inte riktigt följa med i de påståenden som säger att man nu för över verksamhet från polisen till FRA som i och för sig också är en civil myndighet. Detta sker inte.

Jag tycker ändå att det är glädjande i diskussionen att Socialdemokraterna, Vänstern och i någon mån också Miljöpartiet har angett behovet av en reformering av signalspaningen och reglerna för signalspaning. Alla kan konstatera, fru talman, att gör vi inte det har vi i praktiken helt av-

hämt oss möjligheterna att bedriva signalspaning därför att tekniken har förändrats. Vi vet sedan lång tid tillbaka att signalspaning, som har förekommit sedan andra världskriget, har mycket stor betydelse i det säkerhetspolitiska arbetet.

Fru talman! Den här propositionen går nu till utskottet för noggrann beredning. Jag tycker att det är bra att vi har haft en remissdebatt kring detta. Jag tycker att man ska välkomna den offentliga debatten kring alla förslag, naturligtvis inte minst kring den här typen av förslag där vi måste göra svåra avvägningar mellan det som vi högtidlighåller och som är viktigt när det gäller personlig integritet och rikets säkerhet. Det här är tyvärr inte den enda delen i säkerhets- och försvarspolitikerna där vi under reglerade former faktiskt måste frångå vad vi annars anser vara grundläggande rättigheter. Vi är ju väldigt vana vid allmän värnplikt, men låt mig påminna om att detta utgör en inskränkning för de unga människor som lyder under pliktlagen. Vi är så vana vid det att vi sällan diskuterar det ur den aspekten, men låt oss ändå komma ihåg att det är på det sättet.

Fru talman! Jag tycker som sagt att det är bra att vi har haft den här remissdebatten. Det är bra med den offentliga debatt som har varit, men jag tycker också att den här propositionen förtjänar ett betydligt mer seriöst bemötande än vad som ibland är fallet. Ibland förekommer väl svepande formuleringar kring att det skulle finnas en dold agenda. Läser man propositionen noggrant ser man mycket tydligt att så inte är fallet.

Anf. 40 MEHMET KAPLAN (mp):

Fru talman! Det är intressant att höra denna debatt som lekman och icke-jurist. Det är roligt att det finns jurister som debatterar frågan, och det är också spännande att få höra vad landets samlade advokater den senaste tiden har sagt i frågan, vad Advokatsamfundet har yttrat sig om och varför de har sagt det de har sagt.

Vi är motståndare till två principiella punkter i detta från Miljöpartiets sida. Den ena handlar om det Peter Eriksson tidigare pratade om. Den andra ska jag ta upp. Det är just känslan av undantagstillstånd som normaliseras.

Jag vet att det finns hundratusentals människor från andra länder i vårt land som i dag antingen är svenska medborgare eller innehar uppehållstillstånd. Många av dem kommer från länder där undantagstillstånd snarare är regel än undantag. Det är den typen av ingrepp i vår vardag som vi är oroliga för att vi inför med detta.

Jag skulle vara rätt nöjd om majoriteten av de instanser som har tittat på den här frågan och det här förslaget hade varit nöjda. Men ur den lekmanposition som jag har och som majoriteten av svenska folket också har är det väldigt svårt att se varför man behöver ändra på det som finns i dag, förutom på en enda viktig punkt. Den har tagits upp av företrädare för de borgerliga partierna. Det är att vi måste reglera ett tidigare oreglerat område. Men när vi ska reglera det här oreglerade området är det konstigt att vi tar i med storsläggan när det egentligen behövs en skalpell.

En annan fråga som jag vill lyfta fram och som gläder mig är att Thomas Bodström i dag meddelar att han har ett besked till den socialdemokratiska riksdagsgruppen, att de ska rösta för en bordläggning. Det är glädjande att höra. Men jag skulle också ha velat höra några från den borgerliga sidan, några kvarvarande äkta liberaler säga: Vi vill diskutera det här litet till. Vi vill invänta den kommitté som är tillsatt att gräva djupare och titta närmare på denna fråga så att vi alla har haft möjlighet att tillsätta personer och faktiskt, när vi går till beslut i en sådan här viktig fråga, som är svår att backa från sedan, med gott mod kan säga att vi faktiskt har tittat igenom detta och att det är nödvändigt.

Jag vill nämligen, när det gäller de väldigt djupa åtaganden och de grova inskränkningar det här skulle kunna innebära, jag säger skulle kunna, det måste inte vara så – det är inte så att regeringen är ond och att vi har en ond minister som vill detta – vädja just till de ledamöter som inte känner sig riktigt nöjda med just det här förslaget, som sitter där med en borgerlig partiledare som har sagt att det här måste vi rösta för, att faktiskt tänka igenom det en gång till.

Vi har ett skydd i författningen. Det är det minoritetsskydd som ger oss möjlighet att skjuta upp detta i ett år. Vi har inte bråttom. Integritetsskyddskommittén måste få den tid den behöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

Propositionen bordlades.

12 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2006/07:72 Fortsatt svenskt deltagande i Förenta nationernas insats i Libanon

2006/07:78 Vissa läkemedels- och psykiatrifrågor

Skrivelse

2006/07:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2006

Kammaren biföll talmannens förslag att motioner fick väckas på denna skrivelse.

Anmälades och bordlades

Motion

Med anledning av prop. 2006/07:51 Den svenska Kosovostyrkans deltagande i den EU-ledda insatsen i Bosnien och Hercegovina

2006/07:U2 av Urban Ahlin m.fl. (s)

Prot. 2006/07:72

12 mars

Bordläggningsdebatt

Utrikesutskottets betänkande
2006/07:UU11 Utlåtande om diplomatiskt och konsulärt skydd av unionsmedborgarna i tredjeland

Näringsutskottets betänkanden
2006/07:NU4 Statliga företag
2006/07:NU8 Utlåtande om grönbok rörande EU:s handelspolitiska skyddsinstrument

Socialförsäkringsutskottets betänkande
2006/07:SfU5 Vissa pensionsfrågor

Skatteutskottets betänkanden
2006/07:SkU10 Allmänna motioner om inkomstskatter m.m.
2006/07:SkU11 Allmänna motioner om företagsbeskattning m.m.
2006/07:SkU13 Allmänna motioner om mervärdesskatt m.m.

13 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 2 mars

2006/07:374 Ett rikt kulturutbud i hela landet
av *Ibrahim Baylan* (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)
2006/07:375 Svensk imamutbildning
av *Luciano Astudillo* (s)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)
2006/07:376 Konkurrensen på bolånemarknaden
av *Bosse Ringholm* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)
2006/07:377 Försämringar i skolan
av *Bosse Ringholm* (s)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

den 5 mars

2006/07:378 Situationen i Irak
av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
2006/07:379 Genusforskningens framtid
av *Louise Malmström* (s)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:380 Läsbefrämjande åtgärder
av *Gunilla Carlsson* i Hisings Backa (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

Prot. 2006/07:72
12 mars

2006/07:381 Storstadsmiljö

av *Sylvia Lindgren* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:382 Skattelättnader för hushållstjänster

av *Lennart Axelsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:383 Besked om kollektivtrafiken

av *Christina Axelsson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:384 Svenska jägares möjlighet till småviltsjakt i fjällvärlden

av *Krister Hammarbergh* (m)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:385 Åtgärder på nationell nivå mot klusterbomber

av *Karla López* (mp)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

den 6 mars

2006/07:386 Kommunernas förutsättningar att ta emot flyktingar

av *Mats Pertoft* (mp)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:387 Nedläggning av Svensk Kassaservice

av *Börje Vestlund* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:388 Länder med dödsstraff för homosexuella

av *Börje Vestlund* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:389 Merkostnadsersättningen för plusjobb

av *Lennart Axelsson* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:390 Besparingar på En bok för alla

av *Gunilla Carlsson* i Hisings Backa (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

den 7 mars

2006/07:391 Klimatförändringarna och utbyggnaden av naturgas

av *Wiwi-Anne Johansson* (v)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:392 Värdegrundsarbetet i skolan och motverkande av mobbning

av *Eva Johnsson* (kd)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

den 8 mars

2006/07:393 Polishögskola till Västra Götaland och Borås
av *Else-Marie Lindgren* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

den 9 mars

2006/07:394 Flygplatserna i Torsby och Hagfors

av *Berit Högman* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:395 Undantag för Waldorfskolorna från de nationella proven i årskurs 3

av *Mats Pertoft* (mp)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:396 Utbredningen av homofobin i EU-länderna

av *Ulf Holm* (mp)
till statsrådet Cecilia Malmström (fp)

2006/07:397 Bredbandsutbyggnaden

av *Anders Karlsson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:398 Kriminalisering av homosexuella handlingar

av *Börje Vestlund* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:399 Folkomröstningen om trängselskatt

av *Börje Vestlund* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

den 12 mars

2006/07:400 Den svenska ISAF-styrkan i Afghanistan

av *Hans Linde* (v)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:401 Framtiden för Accessprojektet

av *Göran Persson* i Simrishamn (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:402 Åtgärder för yrkesutbildningar inom kriminalvården

av *Lena Olsson* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Interpellationerna 374–393 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 mars.

Interpellationerna 394–402 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 mars.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 5 mars

2006/07:806 Gränsbunden föräldraledighet

av *Hillevi Engström* (m)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:807 Idrottssatsning för unga

av *Hillevi Engström* (m)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:808 Elcertifikat till småskalig vattenkraft

av *Wiwi-Anne Johansson* (v)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:809 Fungerande telekommunikationer

av *Stefan Wikén* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:810 Turkiet och yttrandefriheten

av *Yilmaz Kerimo* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:811 Organiserat jämställdhetsarbete

av *Sylvia Lindgren* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:812 Åtgärder för förbättring av länsväg 288

av *Agneta Gille* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:813 USA och Iran

av *Maryam Yazdanfar* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:814 Vodkaproduktionen i Sverige efter utförsäljning av Vin & Sprit AB

av *Fredrik Olovsson* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:815 Vodkans betydelse för svensk livsmedelsexport

av *Fredrik Olovsson* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

den 6 mars

2006/07:816 Platsbrist på ungdomshemmen

av *Johan Pehrson* (fp)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:817 Europarådet och Afrikanska unionen

av *Carina Hägg* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:818 Ett sekulärt EU

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet *Cecilia Malmström* (fp)

2006/07:819 Väntetider för abort

av *Christer Engelhardt* (s)
till socialminister *Göran Hägglund* (kd)

2006/07:820 Jämställt skattesystem

av *Esabelle Reshdouni* (mp)
till integrations- och jämställdhetsminister *Nyamko Sabuni* (fp)

2006/07:821 Möjligheten att ombilda hyresrätter till bostadsrätter

av *Cecilia Magnusson* (m)
till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

den 8 mars

2006/07:822 Gemensamma hönsbursregler till 2012

av *Cecilia Widegren* (m)
till jordbruksminister *Eskil Erlandsson* (c)

2006/07:823 Lokalisering av EU:s trafiksäkerhetsmyndighet till Götteborgsregionen

av *Annelie Enochson* (kd)
till statsrådet *Åsa Torstensson* (c)

2006/07:824 Brottsförebyggande arbete

av *Helena Bouveng* (m)
till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2006/07:825 Arbetsmarknadsutbildning

av *Luciano Astudillo* (s)
till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

2006/07:826 Förtydligad introduktion

av *Luciano Astudillo* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister *Nyamko Sabuni* (fp)

2006/07:827 Reguljär skolundervisning som arbetsmarknadsutbildning

av *Luciano Astudillo* (s)
till statsrådet *Jan Björklund* (fp)

2006/07:828 Svensk designstrategi

av *Luciano Astudillo* (s)
till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

2006/07:829 Jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet

av *Esabelle Reshdouni* (mp)
till integrations- och jämställdhetsminister *Nyamko Sabuni* (fp)

2006/07:830 Återsändande av flyktingar till Demokratiska republiken Kongo

av *Bodil Ceballos* (mp)
till statsrådet *Tobias Billström* (m)

2006/07:831 Skolinspektioner

av *Lars Hjälmered* (m)
till statsrådet *Jan Björklund* (fp)

2006/07:832 Fria universitet och högskolor

av *Lars Hjälmered* (m)
till utbildningsminister *Lars Leijonborg* (fp)

2006/07:833 Samarbete med Palestina

av *Peter Hultqvist* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:834 Västerdalsbanans behov av elektrifiering

av *Lena Olsson* (v)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:835 Citybanan

av *Mats Berglind* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:836 Fornfynd från hela Sverige

av *Ulf Nilsson* (fp)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:837 Definition av minoritetsskolor

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:838 Klassning av narkotika

av *Betty Malmberg* (m)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

den 9 mars

2006/07:839 Besöken på de statliga museerna

av *Göran Persson* i Simrishamn (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:840 Färjeförbindelsen mellan Holmön och fastlandet

av *Gunilla Tjernberg* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:841 En samlad samepolitik

av *Helene Petersson* i Stockaryd (s)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:842 Alfakassans kvinnor i Olofström

av *Sven-Erik Österberg* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 13 mars.

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 5 mars

2006/07:677 Fler kvinnliga professorer

av *Mikael Damberg* (s)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:712 Statens ekonomiska stöd till Linnéjubileet

av *Lars Wegedal* (s)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

Prot. 2006/07:72
12 mars

2006/07:722 De nya universiteten och vitaliseringen av den högre utbildningen och forskningen

av *Tommy Ternemar* (s)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

den 6 mars

2006/07:710 Kvällskurs – ett hinder för a-kassa

av *Magdalena Andersson* (m)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:741 Forskning som leder framåt

av *Margareta Cederfelt* (m)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:761 Utvärdering av svensk arbetsmiljöforskning

av *Luciano Astudillo* (s)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:774 Dubbdäck för utlandsregistrerade lastbilar

av *Christin Hagberg* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

den 7 mars

2006/07:692 Svensk implementering av Romstadgan

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:697 Utbud i tv-abonnemang

av *Anne Marie Brodén* (m)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:700 Utredningar mot poliser och åklagare

av *Lena Olsson* (v)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:706 Individuellt kompetenssparande

av *Tina Acketoft* (fp)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:707 Brottsskadeersättning till barn som bevittnat våld i hemmet

av *Solveig Hellquist* (fp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:716 Skärpt sjöfyllerilag

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:732 Ip-telefonins kapacitet och säkerhet

av *Fredrik Lundh* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:733 Otrygga trygghetslarm

av *Fredrik Lundh* (s)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:734 Fast telefoni i nybyggda hus

av *Fredrik Lundh* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:736 Bredbandsoperatörers ansvar för samhällsviktiga e-tjänster

av *Fredrik Lundh* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:737 Fri-entré-reformen

av *Anne Ludvigsson* (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:738 Örebro universitet som exempel för en akademisk framgångssaga

av *Ameer Sachet* (s)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:739 Läkemedelsberoende som ett folkhälsoproblem

av *Barbro Westerholm* (fp)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:740 Kortare väntetid för pass

av *Margareta Cederfelt* (m)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:742 Fårregister

av *Jeppe Johnsson* (m)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:743 Anläggning för biodrivmedel på Gotland

av *Christer Engelhardt* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:744 Trafikförbindelse mellan Holmön och fastlandet

av *Gunilla Tjernberg* (kd)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:745 JAS i Afghanistan

av *Peter Jonsson* (s)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:746 FRA och Integritetsskyddskommitténs betänkande

av *Eva-Lena Jansson* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:748 Postutdelning

av *Eva-Lena Jansson* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:749 Återkallande av ”smileypropositionen”

av *Ameer Sachet* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:750 Tingsrättsorganisationen i Norrbotten

av *Tobias Krantz* (fp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:751 Kollektivtrafik

av *Christina Axelsson* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:752 Hantering vid vapeninnehav

av *Christin Hagberg* (s)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:753 Brev i ministerns namn

av *Luciano Astudillo* (s)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

Prot. 2006/07:72

12 mars

2006/07:754 Underdimensionering av läkarutbildning

av *Ameer Sachet* (s)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:755 Norrländsk tillgång till forskning och högre utbildning

av *Marie Nordén* (s)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:756 Alkohollagen

av *Hans Stenberg* (s)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:757 Budgetutrymme

av *Peter Jonsson* (s)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:758 Vaccinfabrik till Uppsala

av *Solveig Zander* (c)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:759 Globala miljöfrågor och lokalt ansvar

av *Jan-Olof Larsson* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:760 Tillfälliga jobb som strider mot EG-rätten

av *Luciano Astudillo* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:762 Ökad jämställdhet

av *Ann-Christin Ahlberg* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:763 Likställighetsprincipen i kommunal äldreomsorg

av *Helena Leander* (mp)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:764 Unika ångfartyg

av *Gustav Blix* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:765 Djurplågeri vid extremavel

av *Karla López* (mp)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:766 Operativa krav för en extra ubåt i insatsorganisationen

av *Peter Rådberg* (mp)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:767 Skatteavtalet med Österrike

av *Hans Olsson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:768 Byggekongjunkturen

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:769 Rikskombiterminaler

av *Lars Wegendal* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:770 CIA-flygning genom Sverige

av *Alice Åström* (v)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:771 Fildelningsföreläsare

av *Eva-Lena Jansson* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:773 Skyddade naturresurser

av *Karla López* (mp)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:775 Människors hälsa som riskeras med tillfälliga jobb

av *Luciano Astudillo* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:776 Miljökonsekvenser på grund av brister i trafikledarorganisationen på Arlanda

av *Ronny Olander* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:777 Räknande av kameler och inte människor

av *Egon Frid* (v)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:778 Bristerna i kärnsäkerheten

av *Peter Jeppsson* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:779 Säkrare mobiltelefonnät

av *Alf Eriksson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:780 Dubbelspår på Väst kustbanan

av *Alf Eriksson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:782 Ingångna avtal mellan Boxholms kommun och Ams

av *Johan Löfstrand* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:783 Företag som fortsatt att verka i Sudan

av *Peter Hultqvist* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:784 Dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Spanien

av *Agneta Lundberg* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:785 Inrättandet av nödhamnar

av *Anita Brodén* (fp)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:786 Dövblindas möjlighet att studera vid folkhögskola

av *Barbro Westerholm* (fp)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:787 Åtgärder mot skattefusk och ekobrott

av *Britta Rådström* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:788 Kulturarbetares tjänsteställe

av *Ulla Löfgren* (m)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:789 Stoppande av avrättningen av Delara Darabi

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:790 Hizbullah

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:792 Regeringens löften om ersättning för plusjobben

av *Luciano Astudillo* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:793 Fiskvandringsvägar

av *Wiwi-Anne Johansson* (v)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:794 Vräkning av jordlösa i Bangladesh

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:795 Nedre promillegräns för sjöfylleri

av *Stefan Wikén* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:796 Situationen i de ockuperade områdena i Jenin och Nablus

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:797 Kompetenskrav på statliga bolagsstyrelseledamöter

av *Alf Eriksson* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:798 Föräldrapenning i Norden

av *Inger Davidson* (kd)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:799 Genomförande av PBL-kommitténs förslag

av *Stefan Wikén* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:800 Jakt- och fiskerättsutredningen

av *Helén Pettersson* i Umeå (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006/07:801 Arbetslöshet och sjukskrivning för Öresundspendlare

av *Luciano Astudillo* (s)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:802 Jobbavdrag för personer med livränta

av *Hans Stenberg* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:803 Postutdelning i Årböle

av *Cecilia Wikström* i Uppsala (fp)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:804 Barnfattigdomen i Sverige

av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:805 Skönlitteraturläsning i skolan

av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

den 8 mars

Prot. 2006/07:72

12 mars

2006/07:791 Arbetslösa som är sjuka

av Luciano Astudillo (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

den 12 mars

2006/07:735 Fungerande telekommunikationer i samband med kriser

av Fredrik Lundh (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:747 Den borgerliga regeringens planer på att sälja ut Vin & Sprit

av Eva-Lena Jansson (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:781 Bankers problem med tekniska system

av Fredrik Olovsson (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:814 Vodkaproduktionen i Sverige efter utförsäljning av Vin & Sprit AB

av Fredrik Olovsson (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:815 Vorkans betydelse för svensk livsmedelsexport

av Fredrik Olovsson (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Svar som inkommit den 5–8 mars redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 mars.

Svar som inkommit den 12 mars redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 mars.

16 § Kammaren åtskildes kl. 16.14.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Ledighet.....	1
3 § Meddelande om information från regeringen.....	1
4 § Meddelande om frågestund	1
5 § Meddelande om frågestunder våren 2007	1
6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
7 § Svar på interpellation 2006/07:359 om Europaparlamentets rapport om CIA-operationer	4
Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	4
Anf. 2 ALICE ÅSTRÖM (v).....	5
Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	6
Anf. 4 ALICE ÅSTRÖM (v).....	6
Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	7
Anf. 6 ALICE ÅSTRÖM (v).....	8
Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	9
8 § Svar på interpellationerna 2006/07:360 och 363 om utandningskontroller av bilförare i Stockholms län	9
Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	9
Anf. 9 BÖRJE VESTLUND (s)	10
Anf. 10 THOMAS BODSTRÖM (s)	11
Anf. 11 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	12
Anf. 12 BÖRJE VESTLUND (s)	13
Anf. 13 THOMAS BODSTRÖM (s)	14
Anf. 14 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	14
Anf. 15 BÖRJE VESTLUND (s)	15
Anf. 16 THOMAS BODSTRÖM (s)	16
Anf. 17 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	17
9 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	17
10 § Hänvisning av ärenden till utskott	17
11 § Bordläggningsdebatt med anledning av prop. 2006/07:63 En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet	18
Anf. 18 THOMAS BODSTRÖM (s)	18
Anf. 19 KARIN ENSTRÖM (m)	20
Anf. 20 THOMAS BODSTRÖM (s) replik	22
Anf. 21 KARIN ENSTRÖM (m) replik	23
Anf. 22 THOMAS BODSTRÖM (s) replik	23
Anf. 23 KARIN ENSTRÖM (m) replik	24
Anf. 24 ALLAN WIDMAN (fp).....	24
Anf. 25 ALICE ÅSTRÖM (v).....	26
Anf. 26 ALLAN WIDMAN (fp) replik.....	28
Anf. 27 ALICE ÅSTRÖM (v) replik	28
Anf. 28 ALLAN WIDMAN (fp) replik.....	29
Anf. 29 ALICE ÅSTRÖM (v) replik	29
Anf. 30 PETER ERIKSSON (mp)	29

Anf. 31	KARIN ENSTRÖM (m) replik	31	Prot. 2006/07:72
Anf. 32	PETER ERIKSSON (mp) replik	32	12 mars
Anf. 33	KARIN ENSTRÖM (m) replik	32	
Anf. 34	PETER ERIKSSON (mp) replik	33	
Anf. 35	ALLAN WIDMAN (fp) replik	33	
Anf. 36	PETER ERIKSSON (mp) replik	33	
Anf. 37	ALLAN WIDMAN (fp) replik	34	
Anf. 38	PETER ERIKSSON (mp) replik	34	
Anf. 39	STEN NORDIN (m).....	34	
Anf. 40	MEHMET KAPLAN (mp).....	36	
12 §	Bordläggning.....	37	
13 §	Anmälan om interpellationer.....	38	
14 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	41	
15 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	43	
16 §	Kammaren åtskildes kl. 16.14.....	49	

